

موقوفات ماندگار (بخش دوم)

نسخه های خطی وقفی حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی
به کتابخانه آستانه مقدسه حضرت معصومه (سالم الله علیها)

سید محمود مرعشی *

چکیده

آیه الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی پیش از تأسیس کتابخانه عمومی موقوفه خود، به گسترش کتابخانه های دیگر اهتمام داشت، از جمله کتابخانه آستان مقدس حضرت معصومه سلام الله علیها. در این مقاله فهرست بخش دوم از نسخه های اهدایی ایشان به آن کتابخانه به ترتیب الفبایی عنوان (حرف غ تا ی) معرفی شده است. بیشتر این کتابها در سال ۱۳۷۲ قمری و ۱۳۴۳ شمسی وقف آستان مقدس شده اند. در میان آنها نفایسی از قرنهای هشتم تا یازدهم و نیز نسخه هایی که به تصحیح عالمان گذشته رسیده، موجود است. نگارنده در مورد برخی از دانشوران و کتابها توضیحاتی داده است.

کلیدواژه ها

مرعشی نجفی، سید شهاب الدین - اهدای کتاب؛ کتابخانه آستان حضرت معصومه - تاریخ؛ قم - کتابخانه ها؛ نسخه های خطی - قم؛ نسخه های خطی - نفایس؛ کتابخانه های قم - تاریخ.

* تولیت و رئیس کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی

غایة المأمول فی شرح زبدة الأصول

(اصول فقه - عربی)

از: جواد بن سعدالله کاظمی، فاضل جواد (۱۰۶۵ق؟)

آغاز: «نحمدک یا من وقفنا لسلوک طریق العمل بکتابه المبین و نشکرک یا من هدانا للوصول الی...».

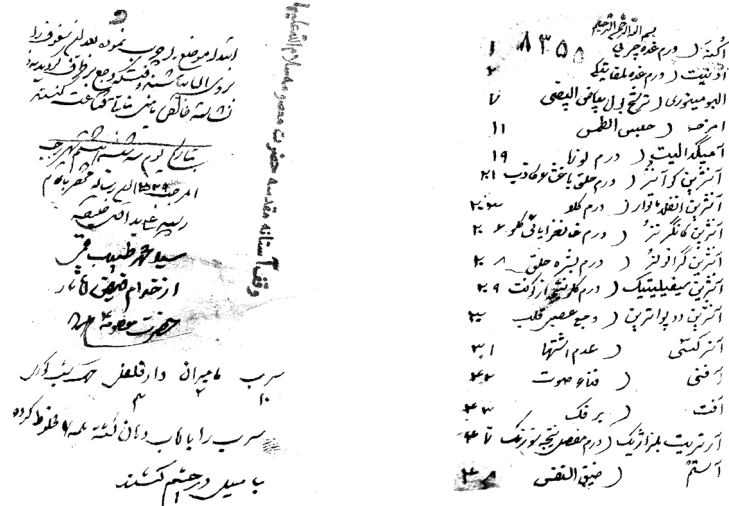
نستعلیق، محمدباقر بن ملاعلی شیرازی ابرقوهی، جمعه دهم ربیع الثانی ۱۲۱۶، عناوین: نانوشته، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای، با ترنج و سرترنج ضریبی، و نمایی از گنبد و گلدسته.
۱۵۴گ، ۲۱س، ۱۵ × ۲۱/۵سم

[فرهنگنامه پزشکی]

(طب جدید، فارسی - انگلیسی)

از: سید محمد طیب قمی «صحت» (قرن ۱۴ق)

مجموعه‌ای است در بردارنده معرفی ۱۶۱ نوع بیماری و درمان آنها. در این اثر که در آن بیماری‌ها بر اساس نام انگلیسی و به ترتیب الفبای انگلیسی سامان یافته، نخست نام بیماری (به انگلیسی) و ترجمه آن به فارسی آمده، سپس انواع درمان آن از قبیل نوشیدنی‌ها، تزریقات، مرهم‌ها و... و همراه با میزان مصرف آن و روش تهیه و ترکیب دارو آموزش داده شده است.

آغاز [فرهنگنامه پزشکی] از: سید محمد طیب قمی «صحت» - ۱۰۳۱

فصلنامه تخصصی کتابشناسی و نسخه‌شناسی
سال بیست و چهارم | شماره ۱۳۰ | پاییز ۱۳۹۷

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم اكنه asna، یعنی ورم غده چربی، لسیون محلل ضد مرض». شکسته نستعلیق، نسخه اصل به خط مؤلف (سید محمد طبیب قمی «صحت»)، سه شنبه هشتم رجب ۱۳۲۹. عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای رکابه و صفحه شمار، آیت الله مرعشی نجفی واقف آن در یادداشت برگ نخست نویسنده را چنین معرفی کرده است: «مجموعه جنگ مرحوم آقا سید محمد طبیب قمی معروف به صحت والد مرحوم آقا سید مهدی صحت دوافروش»، شهاب الدین الحسینی المرعشی ۱۸ ذی القعدة ۱۳۷۸. جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده. ۲۹۳ گ، ۱۴ س، ۹ × ۱۴ سم

۱۳۷۷

الفصول المختارة من العیون و المحاسن

(کلام - عربی)

از: علم الهدی سید مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق) برای معرفی این اثر به «فهرست نسخه‌های عکسی کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی» (ج ۵، ص ۸۹ - ۹۰) مراجعه شود.

فهرست مطالب کتاب که مظفر علی بن حاجی حسن تبریزی نگاشته، در آغاز نسخه دیده می‌شود. آغاز: «الحمد لله المتوحد بالقدم الغامر لجميع خلقه بالنعمة و صلی الله علی محمد و آله معادن الدین و الکرّم».

انجام: «حتی اتی عایشة فسلم علیها ثم قال ما تریدین قالت البصرة. تمت الكتاب».

نسخ، محمد سلیم ابهری، بی‌تا، سده دوازدهم هجری، عناوین و نشانیها: شنگرف، در پایان دارای بلاغ، صفحات دارای رکابه، وقف اولاد ذکور ملا غلامرضا آرائی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: مشتمع نارنجی، عطف: تیماج قرمز. ۱۴۰ گ، ۲۰ س، ۱۶ × ۲۲ سم

۱۳۱۴

کتاب فی الفقه

(فقه - عربی)

از: ناشناخته

مباحث فقهی استدلالی شیعی است در احکام صلوات، زکات، خمس، صوم، حج و بیع. آغاز افتاده: «... القدرة علی جمیع الواجبات دون المسمی الستر ففی الترجیح نظر

فلاینبغی ترک الاحتیاط بالاتیان بجمیع الاحتمالات».

انجام افتاده: «... لفضیلة علم او صلاح او شیخوخة او علقه بنسب شریف کالهاشمی
علی اختلاف مراتبها».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: مشکى، صفحات دارای رکابه، اهدایی
آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر کتابخانه.
جلد: مقوّا، عطف: تیماج زرشکی.
۲۲۴گ، ۱۹س، ۲۱×۱۵سم

۱۲۳۲

الفوائد الحائریة الجديدة

(اصول فقه - عربی)

از: مولی محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (۱۲۰۵ق)
آغاز افتاده: «... الثانی انه غیر خفی علی من له ادنی اطلاع و تأمل انّ العامة بادنئ شیئ
کانوا یتهمون الشیعة بالرفض».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ش.
جلد: مشتمع قرمز.
۴۸گ، ۱۸س، ۲۱×۱۵سم

۱۲۷۹

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة (= شرح جامی)

(نحو - عربی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ق)

نسخ، بی‌کا، پنجشنبه ۱۹ رمضان ۱۲۷۳، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی فراوان به
خط نستعلیق، یادداشت تملک احمد با مهر بیضوی «یأتی من بعدی اسمه احمد» در آغاز و
انجام نسخه، در برگ ۱۲۶ مهر بیضوی «الوائق بالله الغنی عبده محمد» آمده، اهدایی آیت‌الله
مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای، مرمت جدید.
۱۷۶گ، ۱۹س، ۲۱×۱۹/۵سم

۱۳۰۹

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة (= شرح جامی)

(نحو - عربی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ق)

انجام افتاده: «و الاوّل على جوازه كتاب من كتب هذا الفن لكن جوّ الزمخشرى ان يكون».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۷ق.
جلد: تیماج قهوه‌ای محدود گرهی، با ترنج.
۸۹گ، ۲۳س، ۱۴/۵ × ۲۰سم

۱۵۲۱

القاموس المحيط و القابوس الوسيط = قاموس اللغة

از: مجدالدین محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷ق)

نسخه موجود جلد اول و از فصل الهاء تا فصل الیاء «الیقظه» را شامل است.

آغاز: «فصل الهاء هأها بالابل هیهاء و هاهاء دَعاها للعلف فقال هئی هئی».

انجام: «آخر باب الطاء من القاموس المحيط و القابوس الوسيط و الحمد لله».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده نهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، کاغذ سمرقندی، صفحات دارای رکابه، وقف اولاد از جانب محمد بن نعمت‌الله طیب با مهر مربع «محمد بن نعمت‌الله»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: مشتمع، عطف: تیماج سبز.
۲۳۵گ، ۳۳س، ۱۸ × ۲۷سم

میراث شریف

موقوفات ماندگار (۲)

۷

آغاز «القاموس المحيط = قاموس اللغة»، از: فیروز آبادی از سده ۹ ق - ۱۵۲۱

۱۶۰۲

القاموس المحيط و القابوس الوسيط = قاموس اللغة (لغت - عربی)

از: مجدالدین محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷ق)

نسخه موجود مشتمل بر جزء اول و دوم کتاب و تا حرف سین آمده است.

انجام: «و التسیع التظیین و التدهین بالشحم و نحوه».

نسخ عرب، بی‌ک، بی‌تا، از سده دوازدهم هجری، صفحه نخست نونویس است، عناوین و

نشانیها: شنگرف و مشکى، اهدایى آیت‌الله مرعشى نجفى در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول با ترنج و سرتنج ضربی.

۳۳۰گ، ۳۱س، ۲۰ × ۳۰سم

۱۵۲۷

القانون (طب - عربی)

از: شیخ رئیس، حسین بن عبدالله بن سینا، ابوعلی سینا (۴۲۸ق)

نسخه موجود کتاب سوم، الفن الرابع عشر فى الكبد و احوالها می‌باشد.

آغاز افتاده: «... علاج السدد الادوية المحتاج اليها فى علاج سدد الكبد الحادثة عن

الاخلاط».

انجام افتاده: «... و الدغدغة لغم رحمها و تواجى فرجها نافعة لها كان».

نسخ، بی‌ک، بی‌تا، سده یازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایى آیت‌الله مرعشى نجفى در

۱۳۷۲ق.

جلد: مقوای قرمز، عطف و گوشه‌ها: تیماج قهوه‌ای.

۲۲۴گ، ۱۵س، ۱۵ × ۲۷سم

۱۱۵۶

القوانين المحكمة (= قوانين الأصول) (اصول فقه - عربی)

از: میرزای قمی، ابوالقاسم بن حسن گیلانی (۱۲۳۱ق)

این نسخه هر دو جلد اول و دوم کتاب را دربردارد.

انجامه کاتب: «تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بخط حقير فقير كثير التقصير قاسم

ساکن آستانه مقدسه مرقد سهل بن علی بن ابی طالب از جهت عالیجناب ... ملا عبدالحمید خلف آقا علی محمد ساکن قریه مذکور».

نسخ، قاسم، ساکن آستانه سهل بن علی بن ابی طالب، ۱۲۶۸، عناوین و نشانیها: مشکی و شنگرف، برخی اوراق دارای حواشی با نشان «لمحرره»، کاتب در پایان جلد نخست (برگ ۱۹۰) تاریخ تحریر را ۱۲۶۸ ثبت کرده است. در برگ ۱۹۱ یادداشت شیخ محمدتقی فرزند محمدکریم ساکن آستانه مقدسه سهل بن علی در تاریخ ۱۲۵۹ [کذا] خطاب به ملا اسدالله است و یادداشت دیگری به تاریخ دوشنبه غره ۱۲۶۷ دیده می‌شود، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر کتابخانه.

جلد: تیماج خرمایی ضربی گرهی، عطف: قهوه‌ای سیر.

۳۶۳گ، سطور مختلف، ۱۵/۵ × ۲۰/۵سم

۱۶۲۹

القوانین المحكمة (= قوانین الأصول)

(اصول فقه - عربی)

از: میرزای قمی، ابوالقاسم بن حسن گیلانی (۱۲۳۱ق)

نسخه موجود کامل است و جلدهای اول و دوم را شامل است.

نسخ، محمد بن کربلایی محمدتقی خوسفی قاینی خراسانی، چهارشنبه به سال ۱۲۲۰ در کربلا، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، تملک محمد قاینی (واعظ)، و مهر بیضوی «علینقی ابن محمد ابی ۱۲۲۶»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ش.

جلد: تیماج مشکی.

۲۸۹گ، ۲۵س، ۲۱ × ۳۰سم

۱۵۵۶

کاشف الحق

(امامت - فارسی)

از: معزالدین محمد اردستانی (بعد از ۱۰۵۸ق)

در باره ماهیت این کتاب و رابطه اش با «حدیقه الشیعه» منسوب به مقدس اردبیلی بحث و گفتگوهای بسیاری در گرفته است.

فنا: ج ۲۵، ص ۶۵۵.

آغاز افتاده: «... از الفاظ غیر مانوسه وارده در تصنیفات از کتب در مسائل مخالف و

مؤالف».

انجام: «بود پنجاه و هشت بعد هزار * که بپایان رسید این گفتار».
نستعلیق، محمدقاسم بن استاد میرزا محمد دروگر شهمیرزادی^۱، اوایل صفر ۱۰۷۷، عناوین و
نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج.
۳۰۳گ، ۲۳س، ۱۸ × ۲۹سم

۱۰۵۶

(حدیث - عربی)

الکافی

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)
این نسخه، شامل کتاب الدعاء از «اصول کافی» است و یک برگ از پایان افتادگی دارد.
آغاز: «بسمله، کتاب الدعاء ... عن ایبه عن حماد بن عیسی عن حریر عن زرارة عن
ابی جعفر (علیه السلام) قال: انّ الله عزّ وجل يقول: ...».

انجام افتاده: «أن تصلى على محمد وآل محمد وان تدخلني الجنة برحمتك ...».
نسخ، ادعیه معرب، بی کا، بی تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای تصحیحات
و حواشی در هامش برگ ها و رکابه، برگ نخست لب پریده و مندرس گشته است، در برگه پایانی
یادداشتی مبنی بر اهدای نسخه از سوی آیت الله مرعشی نجفی به تاریخ ۱۳۴۳ش به قلم سید
ناصرالدین آرام (مدیر کتابخانه) ثبت شده است.
جلد: تیماج مجدول قهوه ای، مرمت شده است.
۴۸گ، ۱۵س، ۱۴ × ۱۸سم

۱۴۵۶

(حدیث - عربی)

الکافی

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)
بخشی از فروع کافی است، از طهارت تا زکات (باب نوادر زکوة).
نسخ، بی کا، بی تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی و نشانه بلاغ سماع در
برگهای ۱۱۱ و ۱۲۷، صفحات دارای رکابه، یادداشت تملک علی اکبر، اهدایی آیت الله مرعشی

۱ «شهمیرزاد» منطقه ای بیلاقی از توابع شهرستان مهدیشهر واقع در استان سمنان می باشد که به خصوص
در سده های یازدهم و دوازدهم کاتبان بسیاری داشته و نسخه های خطی متعددی از مخطوطات استنساخ
شده به خط کاتبان شهمیرزادی در کتابخانه های مختلف یافت می شود.

نجفی در ۱۳۴۲ ش.

جلد: تیماج زرشکی روغنی مجدول، با ترنج و سرترنج، عطف: تیماج قهوه‌ای.

۲۲۵ گ، ۱۷ س، ۱۹ × ۲۴/۵ سم

۱۴۷۸

الكافی

(حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

نسخه موجود از طهارت آغاز و تا زیارات از «فروع کافی» به پایان آمده است.

آغاز: «کتاب الطهارة باب طهور الماء قال حدثني علي بن ابراهيم بن هاشم عن ابيه عن النوفلي عن السكوني عن ابي عبدالله (عليه السلام) قال قال رسول الله (صلى الله عليه وآله) الماء يُطَهَّرُ ولا يُطَهَّرُ».

انجام: «قال اذا كان النصف من شعبان نادى مناد من الافق الاعلى زايري قبر الحسين ارجعوا مغفورا لكم ثوابكم على ربكم و محمد نبيكم».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده یازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی به رمز «م، ق، ر مدظله» صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ ش.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۳۴۰ گ، ۲۱ س، ۱۷ × ۲۶/۵ سم

۱۴۸۱

الكافی

(حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

نسخه موجود از «فروع کافی» از کتاب المعیشه آغاز و تا پایان کتاب الوصایا به فرجام

رسیده است.

نسخ، محمدمهدی بن محمداطاهر مشهدی، چهارم از ذیحجه ۱۰۷۷، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، تملک شمس‌الدین محمد مغربی با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمدمهدی» و مهر مستطیل منقش با این عبارت: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده على اصغر» و مهر بیضوی منقش با این عبارت: «افوض امری الى الله عبده محمداجعفر» و تملک و مهر مستطیل «لا اله الا الله الملك الحق المبين خیرالله»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ ق.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضریبی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۵۴۰گ، ۱۹س، ۲۵/۵ × ۱۹سم

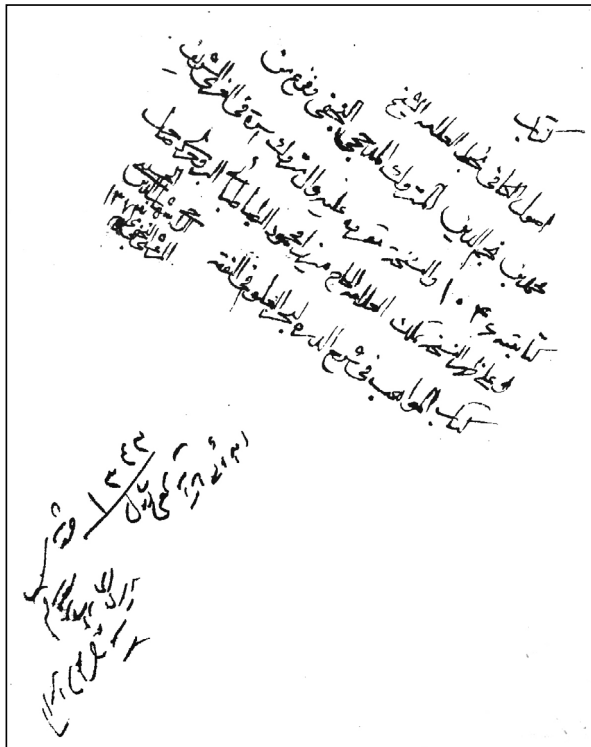
۱۴۹۰

الكافي

(حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)

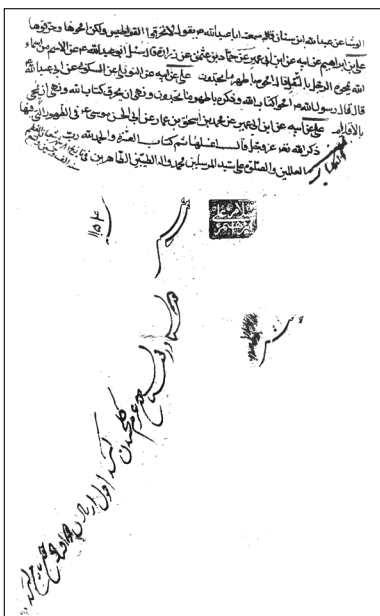
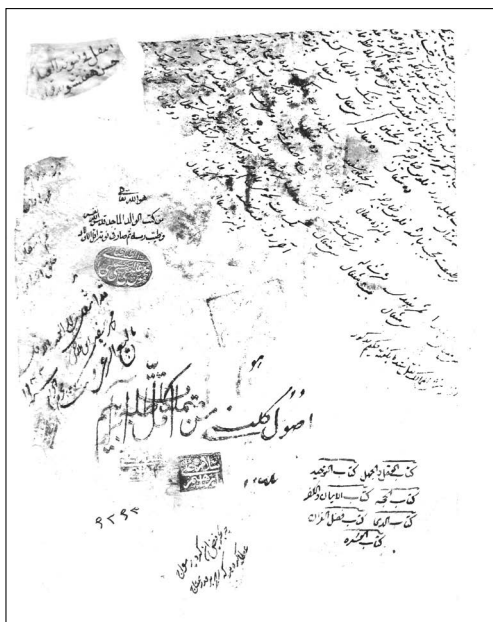
نسخه موجود از آغاز کتاب العقل و الجهل تا پایان کتاب العشرة می باشد.
نسخ، محمد بن نجم‌الدین متروک مدحجی نجفی، نهم جمادی‌الثانیه سال ۱۰۴۶، و ۱۸ شعبان ۱۰۵۹ در پایان، نام کاتب در صفحه ۱۸۴، عناوین و نشانیها: شنگرف، با بلاغ علامه مجلسی و با حواشی، صفحات دارای رکابه، تملکی با مهر مربع «سلام علی ابراهیم»، تملک محمد... بن ملاحسن محرم‌الحرام ۱۱۳۳ با مهر و تملک محمود بن علینقی حسینی طباطبایی با مهر بیضوی، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ش.
جلد: تیماج زیتونی مجدول با لچک ترنج ضریبی زرین.
۳۳۳گ، ۲۴س، ۲۵ × ۱۹سم

یادداشت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در معرفی کتاب و کاتب نسخه
و تاریخ کتابت و مالکیت آن و در ذیل آن یادداشت سید ناصرالدین آرام ریاست
کتابخانه آستانه مقدسه قم مبنی بر اهدای نسخه از جانب آیت‌الله مرعشی
نجفی (ره) - ۱۴۹۰

یادداشت تملک و متهر آیت الله میرزا محمود طباطبائی بروجردی (ره) صاحب
کتاب «المواهب» در ابتدای اصول کافی - ۱۲۹۰

صفحه پایانی کتاب «الکافی» - ۱۲۹۰

۱۵۵۰

الکافی

(حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام محمّد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)

نسخه موجود بخش فروع از کتاب النکاح باب اصناف النساء تا کتاب الایمان و بخش «روضه» از آغاز تا حدیث العابد (حدیث ۵۹۵) را شامل است. آغاز افتاده: «... باب اصناف النساء علی بن ابراهیم عن ابیه ... قال رسول الله (صلی الله علیه و آله) او قال امیرالمؤمنین (علیه السلام) النساء اربع». انجام افتاده: «... علی بن ابراهیم رفعه قال قال ابو عبد الله (علیه السلام) لرجل ما الفتی عندکم؟ فقال له الشباب».

نسخ، بی‌کتاب، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی، صفحات دارای رکابه، وقف مدرسه کافوریه اصفهان (واقع در اندرون درب کران از محلات جوباره اصفهان) با مهر بیضوی «مهر علی کافور»، آقا کافور از خواجه‌سرایان شاه عباس ثانی بوده که مدرسه کافوریه را به نام خود در این محل بنا کرده است، گ ۳۳۴-۳۵۱، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق. جلد: تیماج آبی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای. ۴۶گ، ۲۰س، ۲۰ × ۳۰سم

۱۵۷۸

الکافی

(حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام محمّد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)

نسخه موجود از طهارت آغاز و تا کتاب النکاح از فروع کافی به پایان رفته است. آغاز افتاده: «... قال سأل رجل ابا عبد الله (علیه السلام) و انا جالس عن غدیر اتوه و فیه جیفه فقال اذا کان الماء قاهر او لایوجد فیه الريح فتوضّأ». انجامه: «آخر کتاب النکاح من کتاب الکافی و الحمد لله الملك الوافی فی قریه یوج».

نسخ، محمّدتقی، ۲۲ رمضان سنه ۱۰۶۲، در قریه یوج (در استان قزوین)، عناوین و نشانیها: مشکی و شنگرف، صفحات دارای رکابه، با مهر بیضوی «عبدالله الراجی محمّدمهدی»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق. جلد: مشتمع قرمز. ۴۱۳گ، ۲۷س، ۲۰/۵ × ۳۰سم

الكافي

(حدیث - عربی)

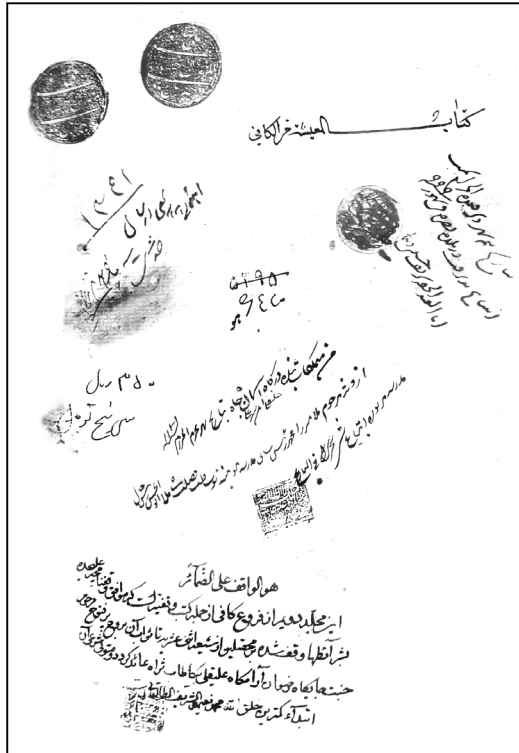
از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)

نسخه موجود از کتاب المعیشة آغاز و تا کتاب الایمان و النذر و الکفارات از «فروع کافی» به فرجام آمده است.

آغاز: «کتاب المعیشة باب دخول الصوفیة علی ابی عبدالله (علیه السلام) و احتجاجهم علیه فیما ینهون الناس عنه من طلب الرزق».

انجام افتاده: «عن ابی عبدالله (علیه السلام) ان امیر المؤمنین سئل عن رجل نذر و لم یسم شیئاً قال ان شاء صلی رکعتین».

انجامه: «وافق الفراغ من هذا الكتاب ... علی ید صالح بن محمد بن عبدالله بن محمود السلامی». (در برگه ۱۱۴ و ۱۸۸)

انجام کتاب الری والتجمل از «الكافی» ثقة الاسلام کلینی به خط صالح بن محمد بن عبدالله بن محمود سلامی، مویخ ربیع الاول - ۱۵۷۹

نسخ، صالح بن محمد بن عبدالله بن محمود سلامی، دوشنبه ۱۷ صفر ۹۸۰، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، یادداشت تملک شریف حسینی به سال ۹۹۹ق که این نسخه را در بصره خریده با مهر دایره‌ای، وقف بر محصلین اثناعشریه از طرف محمدنعیم شریف طالقانی با تولیت خودش تا ثوابش به روح مرحوم علیقلی بنکار برسد با مهر مربع «یا منعم کل نعیم»، خریداری شده علیقلی بن سبزعلی از ورثه مرحوم میرزا محمد، رئیس سابق مدرسه مؤمنیه در قم، در سال ۱۱۳۱ق با مهر مستطیل «لا اله الا الله الملك الحق المبين علیقلی»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ش.

جلد: تیماج مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۳۳۹گ، ۲۷س، ۲۱ × ۲۹/۵سم

۱۶۱۲

(حدیث - عربی)

الكافی

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)

نسخه موجود از آغاز تا کتاب العشرة اصول کافی را دربردارد.

نسخ، جعفر بن حسن کشمیری، سابقاً مجاور نجف اشرف، وقت زوال پنجشنبه ۱۴ ذیقعدة سنه ۱۰۹۴ در مشهد مقدس، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای رکابه، با حواشی، یادداشت تملک میر سید حسین، با مهرهای «سلام علی ابراهیم» و مهر مستطیل «طهماسب تیموری» و مهر مستطیل «عبده محمدباقر» و مهر مستطیل «عبدالجواد الحسینی»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق، با مهر مستطیل کتابخانه.

جلد: تیماج زرشکی مجدول.

۳۶۵گ، ۲۴س، ۱۸ × ۳۰سم

۱۶۴۵

(حدیث - عربی)

الكافی

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)

نسخه موجود بخش اندکی از «اصول کافی» است.

انجام افتاده: «و اذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراثون الناس».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده یازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی، صفحات دارای رکابه،

یادگاری در تاریخ ۱۳۰۳، تملک علی اکبر فیض^۱، به سال ۱۲۹۱ و تملک محمد ابن علی اکبر به سال ۱۳۲۸ و تملک قوام‌الدین، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۲۰گ، ۲۵س، ۱۹ × ۳۰سم

۱۶۶۶

(حدیث - عربی)

الکافی

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)
نسخه موجود «روضه کافی» از کتاب الجنائز آغاز و تا پایان کتاب به فرجام رسیده است.
آغاز: «کتاب الجنائز الجنائز بفتح جیم و نون و الف و همزه و...».
انجام: «تم کتاب الروضة من الکافی و هو آخره بحمد الله و عونہ و حسن توفیقہ».
نستعلیق، خان محمد بن حاجی میر محمد قزوینی، دوشنبه ششم صفر ۱۰۳۹، عناوین و نشانیها: شنکرف، با بلاغ سماع، با حواشی و رکابه، با فهرست کتاب الجنائز، با مهر بیضوی «بنده آل محمد قاسم»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: تیماج زرد مجدول، دارای ترنج و سرترنج و گنبد و گلدسته.
۲۲۵گ، ۲۹س، ۲۰ × ۳۳سم

۱۶۷۰

(حدیث - عربی)

الکافی

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ق)
نسخه موجود مشتمل بر «فروع کافی» از حج تا وصیت می‌باشد.

۱ ایشان دانشمند بزرگ و پژوهشگر سخت‌کوش مرحوم مغفور میرزا علی اکبر فیض قمی است که در بسیاری از علوم صاحب نظر بوده. ایشان چند کتاب تألیف کرده از جمله وقایع قحط‌سالی قم در عصر قاجار که برای نخستین بار این اثر با تصحیح و مقدمه مفصل آقای دکتر جان گرنی استاد دانشگاه آکسفورد انگلستان و نیز تصحیح جناب آقای دکتر صفت‌گل استاد دانشگاه تهران از سوی دفتر انتشارات این کتابخانه بزرگ چاپ و منتشر گردید. چون کتاب بسیار جالبی است به چاپ سوم نیز رسید و به زودی چاپ چهارم آن آغاز می‌شود. آن مرحوم سال‌ها متولی قبر فتحعلی‌شاه قاجار واقع در صحن کوچک حرم حضرت معصومه (سلام الله علیها) در قم بوده است. از دیگر تألیفات ایشان کتاب تذکره شعرای قم، تاریخ قم، دیوان اشعار فارسی، و چند اثر دیگر که اینجانب در یک مرحله موفق شدم تعدادی از نسخه‌های نفیس خطی وی را برای کتابخانه بزرگ خودمان خریداری نمایم. جهت بررسی بیشتر در خصوص زندگی‌نامه آن عالم روحانی علاقمندان به کتاب‌های رجال و تراجم مراجعه فرمایند.

۲ ایشان مرحوم آیت‌الله العظمی حاج میرزا محمد فیض قمی از مراجع تقلید قم در نیمه نخست سده چهاردهم قمری است. وی در نجف اشرف تحصیل کرده و از شاگردان میرزا مرحوم آیت‌الله سید محمدکاظم یزدی و مرحوم آیت‌الله آخوند ملا محمدکاظم خراسانی بوده است. وی رساله عملیه نیز داشته است.

آغاز افتاده: «باب بدو الحجر و العلة في استلامه حدثني علي بن ابراهيم».
 نستعليق، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: سنگرف، با بلاغ سماع، رکابه دارد،
 تملک محمدقاسم بن مالک الطیب نخعی با مهر بیضوی «محمدقاسم» و مهر بیضوی «عبده
 الاقل محمدقاسم» و مهر مستطیل «المتوکل علی الله الغنی العبد المذنب رضاقلی»، اهدایی
 آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر مستطیل کتابخانه در برگ آغازین.
 جلد: تیماج زرد مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
 ۳۷۴گ، ۲۹س، ۲۰ × ۳۳سم

۱۴۱۳

کامل الزیارات

(زیارات - عربی)

از: ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه قمی (۸ - ۳۶۷ق)
 آغاز: «الحمد لله اهل الحمد و وليه و الدال عليه و المجازی به و المثیب عنه حمداً یزید
 و لا یبید و یصعد و لا ینفد جلّ جلاله».
 انجام: «فجعل له بكلّ درهم انفقہ عشرة الف درهم و انّ الله تبارک و تعالی نظر لک و
 ذخرها لک عنده».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین: نانوشته، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق
 با مهر کتابخانه.
 جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
 ۲۱۳گ، ۱۸س، ۱۲/۵ × ۲۴سم

۱۱۶۷

کبری فی المنطق

(منطق - فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ق)
 شکسته نستعلیق، سه‌شنبه ۱۰ جمادی‌الاولی توشقان‌نیل ۱۲۸۴، دارای حواشی مختصر در
 هامش صفحات و میان سطور، پشت برگ سوم برخی حاشیه‌ها را از میرزا علیرضا برشمرده‌اند و
 در برگ دوم کاتب حواشی به تحریر آن در محضر میرزا جواد اشاره کرده است، عناوین: مشکی،
 اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ش.
 جلد: تیماج مجدول خرمایی روشن، دارای ترنج و سرترنج و گنبد و بارگاه، مرمت جدید.
 ۲۶گ، سطور مختلف، ۱۲ × ۱۲سم

۱۱۸۴

کشف اللثام و الابهام عن کتاب قواعد الأحكام

(فقه - عربی)

از: بهاء‌الدین محمد بن حسن اصفهانی، فاضل هندی (۱۱۳۷ق)

آغاز: «کتاب الحج و يتبعه العمره كما يرشد اليه ايردها في التوابع او يدخل فيه».
انجام: «و يؤيد الوجوب اختصاص جواز لبس القميص و القباء كذلك في الاخبار و الفتاوى بالمضطر».

نسخ، بی‌کا، ۱۲۰۴ق، محل کتابت: نجف، عناوین و نشانیها: شنگرف، با مهر تملک محمدعلی،
اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، عطف: قهوه‌ای، دارای ترنج و سرترنج و نمای گنبد و گلدسته.
۲۴۹گ، ۲۴س، ۱۵ × ۲۱سم

۱۲۲۴

کنز العرفان فی فقه القرآن

(آیات الأحكام - عربی)

از: مقداد بن عبدالله سیوری حلی، فاضل مقداد (۸۲۶ق)

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی
در ۱۳۴۰ش.
جلد: مشتمع، عطف: تیماج قرمز.
۲۲۹گ، ۱۹س، ۱۵ × ۲۰سم

۱۵۱۲

لسان الذاکرین فی احوال المعصومین و مقاتلهم

(سیره معصومین - فارسی)

از: میرزا محمدهادی بن ابوالحسن شریف نائینی (قرن ۱۳ق)

در یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه تنظیم و وقایع کربلا، شهادت امام حسین (علیه السلام) و یاران و اصحاب و اسارت اهل بیت و مختصری از فضایل و احوالات باقی ائمه اطهار (علیهم السلام) با اشعار فارسی از مؤلف و با عناوین «مجلس - مجلس» برای واعظان و اهل منبر، به نام فتحعلی شاه قاجار نگاشته شده و به اهتمام حاج قاسم روضه‌خوان کاشانی در سنه ۱۲۴۲ق در دو جلد به انجام رسیده است. این کتاب در ایران به چاپ رسیده است.

الذریعة: ج ۱۸، ص ۳۰۴؛ فهرست کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی: ج ۱۱، ص ۳۳.
نسخه موجود جلد اول کتاب است.
آغاز: «نحمدک یا من قربه الجنة التي وعد بها المتقون و نشکرک یا من حبه عیناً یشرّب
بها المقربون».
انجام: «و هر که سعی در شهرت آن نماید او را در سلک اولیای سیدالشهدا محشور
نمای».

نستعلیق زیبا، بی‌ک، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت الله مرعشی
نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر کتابخانه.
جلد: مشتمع سبز، عطف: تیماج زرد.
۱۸۹گ، ۲۱س، ۱۷ × ۲۶/۵سم

۱۵۳۵

لطایف اللغات = فرهنگ لغات مثنوی

(لغت - فارسی)

از: مولوی عبداللطیف بن عبدالله کبیر عباسی یزدی (۱۰۴۸ق)
فرهنگی است برای لغات فارسی، عربی، ترکی، هندی و سریانی با رمز مخصوص برای
هرکدام: مثل «ف» برای فارسی، «ع» برای عربی، «ت» برای ترکی، «ه» برای هندی و «س»
برای سریانی. اگر لغتی مشترک بوده، با رمز مرکب اشاره شده؛ مثلاً برای لغت فارسی و عربی
«عف»، ترکی و فارسی «تف».
مؤلف، این کتاب را به کمک شاگردش ابراهیم دهلوی در دوازده سال به انجام رسانده است.
الذریعة: ج ۸، ص ۳۲۱؛ فهرست کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی: ج ۸، ص ۹۹.
آغاز: «این فرهنگی است مشتمل بر حلّ لغات غریبه عربیه و الفاظ عجیبه عجمیه مثنوی
مولوی معنوی».

انجام افتاده: «چون چیز اندکی بهم افتاد باز برد گفتمی که نزد ما به امانت نهاده بود».
نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا، سده یازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، یادداشت
تملک حسین در حاشیه برگ پایانی دیده می‌شود، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول.
۴۷گ، ۲۲س، ۱۸ × ۲۸/۵سم

۱۴۱۰

لوامع الأسرار فی شرح مطالع الأنوار (= شرح المطالع) (منطق - عربی)

از: قطب‌الدین محمد بن محمد بویه رازی (۷۶۶ق)

نسخه موجود از القسم الثانی فی اکتساب التصدیقات آغاز شده است. آغاز افتاده: «قال القسم الثانی فی اکتساب التصدیقات و فیہ ابواب الاول فی اقسام القضاة و اجزائها».

انجام افتاده: «و هو القیاس الاقترانی كما اذا كان المطلوب انّ الجسم ...».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین: مشکی، با یادداشت یادگاری محسن بن حبیب گلپایگانی با اجازه مالک نسخه میرزا عبدالجواد بن حاج محمدصادق در جمعه ذی‌قعدة ۱۲۶۵، ثبت تاریخ تولد در سال ۱۱۸۴ در برگه آغازین، هدایای آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر کتابخانه.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای.

۱۴۹گ، ۲۴ - ۲۳س، ۱۴ × ۲۴/۵سم

۱۴۰۶

لوامع الانوار فی معرفة الائمة الاطهار (عقائد و تاریخ معصومین - فارسی)

از: علی بن حسن زواره‌ای (قرن ۱۰ق)

اندکی از آغاز نسخه افتاده است.

آغاز افتاده: «عبارت آن نموده به عبارت پاکیزه و دلپذیر ترتیب دهد امثالاً لأمره الأعلى ... از آن ترتیب انداخت و به قدر وسع و توانایی از زواید و نقول غیر معتبر پاک ساخت و به اقوال صحیحه و نقول صریحه بر یک مقدمه و چهارده باب و خاتمه ترتیب داد».

انجام: «مسلم بدو خاتم سروری * چو بر مصطفی ختم پیغمبری».

نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، از سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات زوج دارای رکابه،

هدایای آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی.

۱۹۳گ، ۱۹س، ۱۸ × ۲۵سم

۱۵۸۰

لوامع الانوار فی معرفة الائمة الاطهار (عقائد، سیره معصومین - فارسی)

از: علی بن حسن زواره‌ای (قرن ۱۰ق)

آغاز: «حمد نامحدود حضرت واجب الوجودی را رواست که در ذات عالی یکتا و در صفات متعالی بی‌همتاست».

انجام: «از خرد تاریخ انجامش طلب کردیم گفت * بر طریق صدق دریاب از صراط مستقیم».

نستعلیق، مشهدی حسین‌علی تبریزی، پایان صفر ۱۲۴۸، عناوین: نانوشته، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۳۴۹ گ، ۱۶ س، ۲۰ × ۲۹ سم

۱۶۵۹

لوامع الانوار فی معرفة الائمة الاطهار (عقائد، سیره معصومین - فارسی)

از: علی بن حسن زواره‌ای (قرن ۱۰ ق)

آغاز: «حمد و سپاس بیرون از حیظه حدود واجب الوجودی را رواست که در ذات عالی یکتا و در صفات».

انجام: «مسلم بر او خاتم سروری * چه بر مصطفی ختم پیغمبری».
نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات مجدول به شنگرف و دارای رکابه، تملک علی‌اکبر بن هادی، با مهر مربع «ابامحمد» گ ۱۶۰، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ ق.
جلد: تیماج زرد مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۲۳۵ گ، سطور مختلف، ۲۲/۵ × ۳۲ سم

۱۲۰۶

مائة كاملة فی شرح مائة عاملة (نحو - عربی)

از: حاج بابا بن شیخ ابراهیم بن عبدالکریم بن عثمان طوسیوی (قرن ۹ ق)
در این رساله - که به خواهش محمود بن شیخ رسول نگاشته شده - مطالب نحوی به صورت سؤال و جواب با عنوان «فان قیل - قلنا» مرتب شده است.
جهت شرح حال مؤلف بنگرید به کتاب‌های: الشقائق النعمانية: ص ۱۲۸؛ عثمانلی مؤلف‌لری: ج ۱، ص ۲۷۳؛ فصلنامه میراث شهاب، شماره ۸۸: ص ۱۸۳ - ۲۰۳.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... و بعد فيقول الفقير الحاج بابا بن شيخ ابراهيم بن عبدالكريم بن عثمان الطوسي».

انجام: «و على في عليك حرف جرّ و الضمير المتّصل منصوب محلاً بأن اسمها و خبرها ان تركع».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش.
جلد: مقوّا، گوشه‌ها و عطف: تیماج قهوه‌ای.
۷۲گ، ۲۱س، ۱۶×۲۱سم

۱۵۳۶

محاضرة الاوائل و مسامرة الاواخر

(ادب و تاریخ - عربی)

از: علاء‌الدین علی دده السکتواری البسنوی، شیخ التریة (۱۰۰۷ق)

گزیده کتاب «الاولائل» جلال‌الدین سیوطی (۹۱۱ق) است با افزودگی‌هایی از منابع ذیل: تحفة الالباب، بهجة التواریح، تاریخ الحکماء و الفقهاء و النحاة، اصل التواریح، الجوهر الثمین، مظهر اللغة، المحاضرة فی اخبار المصر و القاهرة، تاریخ الخلفاء، سیر الملوک، کنز الاسرار، المسالک و الممالک و غیره.

این کتاب در دو قسم است. بخش نخستین با عنوان اوائل در ۳۷ فصل و بخش پایانی با عنوان اواخر در ۴ فصل تنظیم شده و در سال ۹۹۸ق تألیف آن به پایان رسیده است. دو تحریر دارد، نخستین که مختصر و کوتاه است، نشر شده است.

آغاز: «باسم الاول الآخر الباطن الظاهر نحمده بلسان الحمد کل حامد ممّا بدا فی الوجود».

انجام: «و قیل آیه الحمد مفتاح کل کلام و مصباح کل ظلام و به الافتتاح و الاختتام».
نسخ، بی‌کا، آخر محرم الحرام ۱۲۶۵، عناوین و نشانیها: شنگرف، همراه با فهرست مباحث کتاب، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ ش.
جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قرمز.
۱۱۵گ، ۲۲س، ۱۸×۲۸سم

۱۴۰۴

المحاكمات بين شرحی الاشارات (فلسفه - عربی)

از: قطب‌الدین محمد بن محمد بویهی رازی (۷۶۶ق)
نسخه موجود بخش‌های طبیعیات و الهیات را دربردارد.
آغاز: «لقد اتینا علی قسم المنطق من شرح الشرح موفین حقه من التحریر».
انجام: «وقفنا الله علی مقامات الصدق انه علی کل شیء قدير و بالاجابة جدير».
نستعلیق تحریری، بی‌کا، ۱۴ صفر ۱۰۹۶، عناوین و نشانیها: شنگرف، یادداشت تملک سید محمد بن سید هاشم و تملک حسین بن شیخ علی کربلایی با مهر مستطیل و تملک محمدرفیع بن محمدشفیع با مهر بیضوی منقش به: «لا اله الا الله الملك الحق المبين محمدرفیع» و مهر بیضوی دیگر: «بنده آل محمدحسین»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی.
جلد: تیماج مشکى مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی.
۲۱۹گ، ۲۳س، ۱۲ × ۲۴سم

۱۳۷۶

المحجة البيضاء فی احياء الاحياء (اخلاق - عربی)

از: محمد بن شاه مرتضی، ملا محسن فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)
نسخه موجود ربع سوم کتاب را شامل است.
آغاز: «الحمد لله الذي تتحیر دون ادراك جلاله القلوب و الخواطر و تدهش فی مبادئ اشراق انواره الاحداق و النواظر».
انجام: «هذا آخر الكلام فی كتاب ذم الغرور و بتمامه تم ربع المهلكات من المحجة البيضاء فی احياء الاحياء».
نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، با ترنج و سرترنج، ضربی، عطف: تیماج قهوه‌ای سیر.

۱۳۹۹

المحجة البيضاء فی احياء الاحياء (اخلاق - عربی)

از: محمد بن شاه مرتضی، ملا محسن فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)

نسخه موجود، شامل کتاب الاول من ربيع العبادات است، و در فصل «در دفع بدع» افتاده است.

آغاز: «احمد الله تعالى اولاً حمداً كثيراً دائماً متوالياً و ان كان دون حق جلاله حمد الحامدين».

انجام افتاده: «... المؤثرة في القلوب المقنعة للنفوس دون التغلغل في التقسيمات».
نسخ، بی‌ک، بی‌تا، عناوین: نانوشته، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت، عطف: تیماج سبز.
۹۹گ، ۱۷س، ۱۷ × ۲۴سم

۱۶۸۷

المحجّة البيضاء في احياء الاحياء

(اخلاق - عربی)

از: محمد بن شاه مرتضی، ملا محسن فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)
نسخه موجود مشتمل بر ده کتاب از ربيع چهارم (ربع المنجيات) است.
آغاز: «نحمد الله الذي بتحميده يستفتح كل كتاب و بذكره يصدر كل خطاب».
انجام: «تم كتاب ذكر الموت و ما بعده ... و هو الكتاب العاشر من الربع الرابع الذي في المنجيات».

نسخ و نستعلیق، بی‌ک، ۱۲۶۶ق، عناوین و نشانیها: مشکى، شنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش.
جلد: تیماج زرد مجدول، با ترنج و سرترنج، عطف: تیماج قهوه‌ای.
۲۳۶گ، ۲۴س، ۲۱/۵ × ۳۳سم

۱۳۴۳

المختصر في شرح تلخيص المفتاح (= مختصر المعاني)

(بلاغت - عربی)

از: سعدالدين مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ق)
نسخ، اقلّ الطلاب علی اصغر، ۱۲۵۸ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ ش.
جلد: مشتمع قرمز.
۱۹۳گ، ۱۸س، ۲۰ × ۱سم

۱۴۲۸

المختصر فی شرح تلخیص المفتاح (= مختصر المعانی) (بلاغت - عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ق)

انجامه: «فرغ من تنمیقه و تصحیحه اذل البریة لدى الخالق الصمد الباری محمدمعصوم بن خواجه ولی شه میرزادی».

نسخ، محمدمعصوم بن خواجه ولی شه میرزادی، عصر پنجشنبه در سال ۱۰۸۷، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، با حواشی، تملک احمد با مهر بیضوی «یاتی من بعدی اسمه احمد» و تملک ملا محمدمعصوم، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ ش. جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرتنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت. ۱۳۰گ، ۲۱س، ۱۶ × ۲۴سم

۱۵۴۵

المختصر فی شرح تلخیص المفتاح (= مختصر المعانی) (بلاغت - عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ق)

نسخ زیبا، اقل الطلبة عبدالله بن قنبرعلی سرابی، پنجشنبه آخر جمادی الاولی ۱۲۲۳، در مدرسه طالبیة تبریز، صفحات دارای رکابه، صفحه نخست یک بیت فارسی: «چند روزی به عاریت با ماست * تا که روزی دگر که را باشد؟»، با مهر «یا اجود من کل جواد»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ ش.

جلد: تیماج زیتونی، با ترنج و سرتنج ضربی مجدول گرهی. ۲۰۷گ، ۱۶س، ۱۸ × ۲۸/۵سم

۱۱۶۳

المختصر النافع (فقه - عربی)

از: محقق حلّی، جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶ق)

صفحات پایانی این نسخه، از کتاب دیات افتاده است.

آغاز: «الحمد لله الذی صغرت فی عظمته عبادة العابدین و حصرت عن شکر نعمته».

انجام افتاده: «الثانی فی الجنایة علی الحيوان من اتلف حیواناً مأکولاً بالذکوة لزمه

الأرض».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی به فارسی و عربی در هامش و میان سطور، برخی از حواشی با نشانی «ع ل» و نام برخی کتب لغت مانند «صحاح» و غیره، در برگ پایانی یادداشت سید ناصرالدین آرام آمده است که آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ش کتاب را اهدا کرده است.

جلد: تیماج خرمایی، عطف: قهوه‌ای سیر ضریبی دارای ترنج.
۲۱۴گ، ۱۵س، ۱۴/۵ × ۱۹/۵سم

۱۶۳۵

مخزن البكاء

(تاریخ - فارسی)

از: ملا محمدصالح بن محمد برغانی قزوینی (۱۲۷۱ق)

مطالب فارسی به خط نستعلیق و عربی به خط نسخ مشکول، حیدرعلی هندی جهت صدرالذاکرین سید حسن، چهاردهم جمادی‌الثانی سنه ۱۲۶۵، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر مستطیل کتابخانه.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با لچک ترنج ضریبی.
۲۸۰گ، ۲۵س، ۲۱ × ۳۱سم

۱۴۴۵

مدارک الأحكام فی شرح شرایع الاسلام

(فقه - عربی)

از: سید محمد بن علی موسوی عاملی (۱۰۰۹ق)

نسخه موجود از طهارت آغاز و تا بخشی از جلد دوم (صلوة الکسوف تا صلوة مسافر) را شامل است.

آغاز: «الحمد لله المحمود لآلائه المشكور لنعمائه المعبود لکماله المرهوب لجلاله الذي ارتفع شأنه».

انجام جلد اول (برگ ۲۱۴): «اما الخروج قبل الفجر فقال في التذكرة انه جاز اجماعاً تم الجزء الاول من كتاب مدارک الأحكام».

آغاز جلد دوم: «قوله الفصل الثالث في صلوة الكسوف و الكلام في سببها و کیفیتها و حکمها».

انجام افتاده: «... انه قال من الامور المذخور اتمام الصلوة في اربعة مواطن بمكة و المدينة

و مسجد الكوفة و حائر الحسيني».

نستعليق تحریری، ابوالقاسم خادم، دهه اول صفر ۱۱۹۴ در مشهد رضوی، عناوین و نشانیها: شنگرف، اشعاری از «ساکت» در پایان جلد اول برگه ۲۱۴ به خط نستعلیق چلیپا، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: تیماج قهوه‌ای محدود، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۲۶گ، ۲۲س، ۱۸/۵ × ۲۴/۵سم

۱۶۴۸

مدارک الأحكام فی شرح شرایع الاسلام

(فقه - عربی)

از: سید محمد بن علی موسوی عاملی (۱۰۰۹ق)
نسخه موجود مشتمل بر طهارت و صلوات می باشد.

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین: نانوشته، یادداشت تملک محمدحسین به سال ۱۰۸۷ق با مهر مستطیل «العبد المذنب محمدحسین بن محمدحسین»، تملک سید مصطفی خوانساری^۱ در ۱۳۶۷ق با مهر بیضوی «مصطفی الحسینی»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ش.

جلد: تیماج قهوه‌ای با لچک ترنج و سرترنج و نمای گنبد و گلدسته.
۲۶گ، ۲۶س، ۲۰ × ۳۱سم

۱۴۵۷

مسالك الافهام الى تنقيح شرایع الاسلام

(فقه - عربی)

از: شهید ثانی، زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ق)

نسخه موجود جلد پایان و از کتاب الفرائض آغاز و تا دیات می باشد.

نسخ، محمدحسین بن سلطان محمد، شنبه ۱۲ رمضان ۱۰۷۰، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، یادداشت تملک محمد ملقب به نصیر بن محمدحسین گلپایگانی در ۱۰۷۹ق در دامغان، بخشیده حاجی محمدعلی بن حاجی محمدنصیر جرفادقانی جد مادری سید مرتضی به (نوه دختری خود) سید مرتضی به خط محمد بن سید ابی القاسم موسوی سنه

۱ مرحوم آیت الله حاج سید مصطفی صفایی خوانساری از علما و فضلا و مدرّسین حوزه علمیه قم و از اصحاب خاص مرجع بزرگ شیعه مرحوم آیت الله العظمی بروجردی بوده‌اند و کتابخانه مهمی مشتمل بر نسخه‌های خطی نفیس داشتند که پس از وفات وی، توسط مقام معظم رهبری آیت الله خامنه‌ای - دام ظلّه - خریداری و به کتابخانه آستان قدس رضوی (علیه السلام) در مشهد اهدا گردید.

۱۱۵۶ق، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قرمز.
۲۸۵گ، ۲۴س، ۱۸/۵ × ۲۴/۵سم

۱۴۷۲

مسالك الافهام الى تنقيح شرايع الاسلام

(فقه - عربی)

از: شهید ثانی، زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ق)

نسخه موجود از کتاب الوقوف و الصدقات آغاز و تا پایان جزء چهارم را شامل است.
نسخ، خلیفه بن یوسف النجفی در یکشنبه ۲۲ ذیحجه الحرام ۱۱۰۵ق، عناوین و نشانیها:
شنگرف، صفحات دارای رکابه، تملکی با مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده
محمد جعفر»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر کتابخانه.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.
۳۸۹گ، ۲۵س، ۱۷ × ۲۶سم

۱۶۲۱

مسالك الافهام الى تنقيح شرايع الاسلام

(فقه - عربی)

از: شهید ثانی، زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ق)

نسخه موجود از کتاب العتق آغاز و تا پایان کتاب است.
آغاز: «کتاب العتق قوله العتق هو لغة الخلوص و منه سمى البيت الشريف عتيقا».
انجام: «و قال فی ف لايدخل الآباء و الاولاد فی العقد محتجا بالاجماع و قال فی یه
یدخلون فيه».

نسخ، بی‌کا، چهارشنبه به سال ۱۲۵۱، استنساخ از نسخه‌ای که از خط شهید استنساخ شده، دارای
بلاغ، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، از کتب ملکی محمد شفیع ابروانی،
اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق، با مهر مستطیل کتابخانه.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۴۲۷گ، ۲۶س، ۲۰ × ۳۰سم

۱۶۵۱

مسالك الافهام الى تنقيح شرايع الاسلام

(فقه - عربی)

از: شهید ثانی، زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ق)

نسخه موجود از طلاق خلع آغاز و تا نذر را شامل است.
آغاز افتاده: «... و اما بذله من المتبرع عنها بان يقول طلق امرئة قيل».
انجام افتاده: «... و اما الاكتفاء في تتابع الشهر المنذور بمتابعة خمسة عشر يوماً فهو
مذهب الاصحاب».

نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا، سده دوازدهم، عناوین و نشانیها: سنگرف با حواشی ع ل، با رکابه،
تملک محمد با مهر بیضوی «محمد...» گ ۱۰، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق،
با مهر مستطیل کتابخانه.
جلد: مشتمع قرمز سیر، عطف: تیماج قرمز روشن.
۱۴۸گ، ۲۷س، ۱۸ × ۳۱سم

۱۲۹۵

مسائل احکام نجوم

(اخترشناسی - فارسی)

از: ناشناخته

مطالب آن در شانزده باب و هر باب در فصولی، مرتب شده است.
آغاز: «بسمله... از برای نظر در امر تزویج و بودن آن و باب دوم در سؤال مرد از اهلش و
زن از شوهرش،... در سؤال نزدیکی با زنی که آیا نصیبش شود یا نه... الباب الاول از برای
نظر در سؤال از تزویج و در آن هشت فصل است، فصل اول در بودن تزویج یا آنکه نباشد».
انجام افتاده: «الفصل الثانی عشر در معرفت خطوط و اوقاتی که استعمال کنند آنها را اهل
هندوان بیست و چهار خط باشد دوازده طویل و دوازده قیصر گفته است... پس حکم می‌کنی
بر آن انشاءالله نظر کن حدی را که در آن باشد هر خط قیصری دقت کن».

نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، سده چهاردهم، عناوین و نشانیها: مشکی یا نانوشته، اهدایی آیت‌الله
مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر وقف از ایشان و مهر کتابخانه.
جلد: تیماج قرمز مجدول.
۷۶گ، ۱۶س، ۱۵/۵ × ۲۲سم

۱۳۶۷

مصایح القلوب

(اخلاق - فارسی)

از: ابوسعید تاج‌الدین حسن بن حسین شیعی سبزواری (۷۵۷ق)

نسخه موجود از فصل دوم آغاز و تا فصل پنجاه و دوم را دربردارد.
آغاز افتاده: «فصل دوم روی عن النبی (صلی الله علیه وآله) انه قال اخبرنی جبرئیل من
الله تعالی قال اذا وجهت عبداً من عبیدی مصیبة».

انجام افتاده: «یعقوب پرسیدی که ای جبرئیل یوسف من در این میان است گفتی: نه،
گفت: پس یوسف من کدام است؟»

نسخ، بی‌ک، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای محدود، با ترنج و سرترنج ضریبی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۲۰۷ گ، ۲۱ س، ۱۵ × ۲۲ سم

۱۴۵۹

مصباح المتهجد و سلاح المتعبد

(ادعیه - عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

انجامه: «قد وقع الفراغ من تحرير الفاظه و تسويد بياضه ... من شهر سنة ثلاث و ستين
بعد الالف».

نسخ، عرب، بی‌ک، ۲۸ جمادی‌الثانیه سال ۱۰۶۳ ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای
رکابه، سه برگ آغازین تفسیر سوره کهف از آغاز تا آیه ۲۳، با مهر مستطیل «عنايت الله المذنب»
و یادداشت تملکی شخصی با تاریخ ربیع‌المولود ۱۲۶۵، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در
۱۳۴۲ ش.

جلد: مشتمع سبز، عطف: تیماج قرمز.
۳۰۵ گ، ۲۲ س، ۱۸ × ۲۴/۵ سم

۱۲۲۶

معالم الأصول

(اصول فقه - عربی)

از: ابومنصور حسن بن زین‌الدین عاملی (۱۰۱۱ ق)

نسخ، سید حسین علوی ابن میرمحمد، شنبه، شوال ۱۲۶۲، در مشهد مقدس، عناوین و نشانیها،
شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ ش.
جلد: تیماج خرمایی.

۹۳ گ، ۲۰ س، ۱۵ × ۲۰ سم

۱۳۳۲

معالم الأصول

(اصول فقه - عربی)

از: ابومنصور حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ق)

انجام افتاده: «لأنه یزیل حکم العقل فقط بخلاف المقرر فإنه یوجب تکثیره لازالته».

شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، سده یازدهم، عناوین و نشانیها: مشکى و شنگرف، با حواشی، صفحات دارای رکابه، تملک میرزا اسماعیل علوی سبزواری با مهر مربع «اسماعیل علوی» و تملک اسدالله حسینی، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ش.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، عطف: قهوه‌ای روشن.

۱۱۷گ، ۱۶س، ۱۰/۵ × ۲۱سم

۱۳۴۶

معالم الأصول

(اصول فقه - عربی)

از: ابومنصور حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ق)

نسخ، بی‌کا، اول شهر جمادی‌الثانیه ۱۲۴۴ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۸ق.

جلد: مشتمع، عطف: تیماج سبز سیر.

۱۱۰گ، ۲۰س، ۱۵/۵ × ۲۱سم

۱۱۲۲

المغنی فی شرح الموجز

(طب - عربی)

از: سدیدالدین محمد بن مسعود کازرونی (۷۵۸ق)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب معروف «موجز القانون» علاءالدین قرشی معروف به ابن النفیس که آن نیز گزیده‌ای از کتاب قانون ابوعلی سینا می‌باشد و آن را در چهار فن سامان داده است.

نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، قرن ۱۳ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی در هامش و میان سطور به فارسی و عربی، در برگ نخست تملک سید محمدتقی عبدالخالق حسینی در اصفهان، پشت برگ سوم یادداشت سید ناصرالدین آرام (مدیر وقت کتابخانه) مبنی بر اهدای نسخه از سوی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ش.

جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، با ترنج و نمای گنبد و بارگاه.

۲۰۵گ، ۱۶س، ۱۲ × ۱۷سم

۱۳۰۳

مفاتیح الأصول

(اصول فقه - عربی)

از: سیّد محمّد بن علی حائری، سیّد مجاهد (۱۲۴۲ق)
 نسخه موجود از شرایط عمل به خبر واحد تا پایان است.
 آغاز: «القول فی شرایط العمل بخبر الواحد. مفتاح: یشرط فی العمل بخبر الواحد ان
 یکون الراوی عاقلاً فلو کان مجنوناً لم یجز الاعتماد علی روایتة».
 انجام: «و هل یترجح احدهما علی الآخر باعتضاد بمثله من دلیل تعبدی آخر او لا، فیه
 اشکال».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، در پایان نسخه فراغت از تألیف
 کتاب عصر جمعه ۲۶ صفر ۱۲۲۹ ثبت شده است، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ ش.
 جلد: تیماج روغنی مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی.
 ۲۷۶گ، ۲۳س، ۱۵ × ۲۱سم

۱۳۴۱

مفاتیح الشرایع

(فقه - عربی)

از: محمد محسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)
 نسخه موجود جلد دوم کتاب را شامل است.
 آغاز: «فن العادات و المعاملات من کتاب مفاتیح الشرایع و فیه کتب. مفاتیح الاکل و
 الشرب، مفاتیح النکاح».

نسخ، محمدحسن بن محمدجعفر بن محمدصادق، پنجشنبه ۱۴ شعبان المعظم ۱۲۲۰، در
 مدرسه جعفریه در روستای پرده سمیرم سفلی، دارای حواشی به خط نستعلیق زیبا، عناوین
 و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر
 کتابخانه.
 جلد: تیماج مشکی.
 ۲۰۰گ، ۱۸س، ۱۴ × ۱۹/۵سم

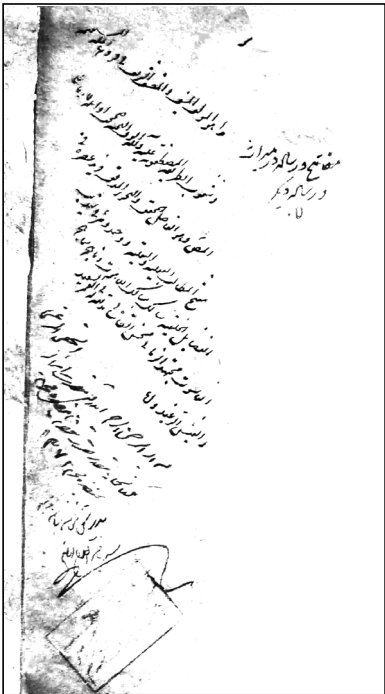
۱۱۶۲

مفاتیح الشرایع

(فقه - عربی)

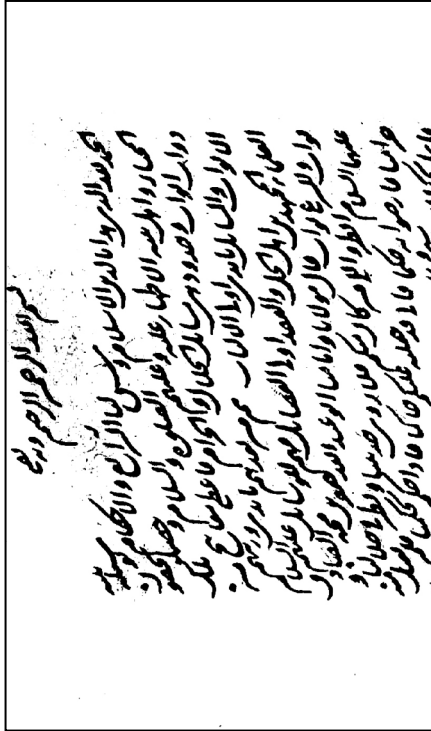
از: محمد محسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)

آغاز «مفاتیح الشرائع» از فیض کاشانی
کتابت شده در حیات مؤلف - ۱۱۲۲

یادداشت وقف کتاب «مفاتیح الشرائع»،
توسط مدیر کتابخانه آستان حضرت معصومه (سلام الله علیها)
در محرم ۱۳۷۲ ق - ۱۱۲۲

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی من لا ینبئ
دوره ایست که در آن کما فی الامم وعلی ما فیها
انوار طالع وایه زوایا الالهیه - محمد صمدی مدبر و مؤلف
الصلوة والسلام علی من لا ینبئ
مورثه ایست که در آن کما فی الامم وعلی ما فیها
علیهما السلام علیهما وعلی آلهما وعلی صحبه
موسا و هارون علیهما السلام وعلی من یتبعهما
علیهما السلام

این نسخه از آغاز کتاب تا کتاب مفاتیح الصلوة (باب مفتاح ما يستحب في السجود) را دارد.
 آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنسأل له الا اننا كنا نعلم اننا لنسأل له الا اننا كنا نعلم اننا لنسأل له...».

انجام موجود: «مدح الله تعالى عليه كما قال - جل شأنه -: سيماهم في وجوههم من...».
 نستعلیق بی نقطه، بی کاف، بی تا، قرن ۱۱ق (در حیات مؤلف)، عناوین و نشانیها: شنکرف، دارای حواشی و تصحیحات با نشانی «منه سلمه الله تعالى»، در برگ آغازین نسخه یادداشتی مبنی بر قرائت این نسخه بر مؤلف، در ذیل آن یادداشت سید ناصرالدین آرام - مدیر کتابخانه - آمده که نوشته است آیت الله مرعشی نجفی در سال ۱۳۷۲ق کتاب را اهدا کرده است، در پایان نسخه مهر مربع با نقش «یا اجود من کل جواد».
 جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، عطف: تیماج قهوه‌ای سبز.
 ۳۶گ، سطور مختلف، ۱۲ × ۲۰سم

۱۲۹۴

المفراج فی شرح مراح الارواح

(صرف - عربی)

از: حسن پاشا بن علاءالدین اسود (۱۰۲۵ق)

شرح مزجی متوسطی است بر کتاب «مراح الارواح» احمد بن علی بن مسعود (قرن ۷ق)، با عناوین «قوله - قوله» و نقل گفته‌های بزرگان نحو و صرف و گفتگو در آنها.
 آغاز افتاده: «... و الجار و المجرور اعنى الى الله متعلق بالمفتقر و الودود بالجر علی الوصف لله».

انجام افتاده: «و انما لم يجمعوا بين الاعلالين لأن الاعلال تغير فتوالى تغيران في موضع».
 نسخ، بی کاف، بی تا، عناوین و نشانیها: شنکرف، تملک محمدکاظم بن عبدالله گرگانی با مهر بیضوی، هدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
 جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، عطف: تیماج مشکی.
 ۱۶۱گ، ۱۴س، ۱۴/۵ × ۲۲سم

۱۶۳۹

مقامات الحریری

(ادب - عربی)

از: ابو محمد قاسم بن علی بن محمد بن عثمان حریری (۵۱۶ق)

آغاز افتاده: «... فلا يزدُ مورد مائمة ولا يقف موقفه مندمة ولا يزهق بتبعة».
 انجام افتاده: «... استغفر الله تعالى مما اودعنها من اباطيل اللغو و اضاليل اللهو».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، با ترجمه بخشی از لغات، برگ‌ها دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ ش.
جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قرمز.
۱۵۰گ، ۱۴س، ۱۹ × ۳۱/۵سم

۱۶۷۹

مقتل

(مقتل - فارسی)

از: شوقی (قرن ۱۴ ق)

شامل مراثی حضرت سید الشهداء (علیه السلام) و بیان وقایع کربلا است، به نظم و نثر در چهارده شماره.

آغاز: «قدرت خلاق جهان‌آفرین * هست جهانش همه زیر نگین».

انجام: «خواهران خود را وداع گفته بزبان حال * اهل حریم حسین عترت خیر الانام».

نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، سده چهاردهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات مجدول به شنگرف و دارای رکابه، صفحه آغازین با گل و بوته رنگین، در پایان نسخه یادداشت تاریخ آتش‌سوزی بازار رشت سنه ۱۳۰۲ و ۱۳۱۷، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق، با مهر کتابخانه.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، با ترنج و سرترنج ضربی.
۸۹گ، سطور مختلف، ۲۲ × ۳۳سم

۱۳۶۸

الملل و النحل

(ادیان - عربی)

از: ابوالفتح محمد بن عبدالکریم بن احمد شهرستانی (۵۴۸ ق)

آغاز: «الحمد لله حمد الشاکرین بجمیع محامده کلها و علی جمیع نعماته کلها حمداً کثیراً طیباً مبارکاً».

نسخ، محمد بن محمدباقر کاشانی، ۱۲۷۷ق، با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد بن محمدباقر»، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.
۱۸گ، ۱۸س، ۱۶/۵ × ۲۲سم

من لایحضره الفقیه

(حدیث - عربی)

از: شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ق)

نسخه موجود از طهارت آغاز و تا میراث را شامل است.

آغاز: «اللهم ائی احمدک و اشکرک و اومن بک و اتوکل علیک و اقرّ بذنبی الیک و اشهدک ائی مقرّ بوحداثتیک».

انجام: «... قال قال النبی انّ علیاً وصیی و خلیفتی و زوجته فاطمة سیده نساء العالمین ابنتی».

انجامه: «تم کتاب من لایحضره الفقیه بعون الله الملك المعبود و الحمد لله رب العالمین بید غ ل».

نسخ، غ - ل، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکا، تملک ابوالقاسم موسوی ملقب به حجة الهجرانی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضریبی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۳۹۸ گ، ۲۳ س، ۱۹ × ۲۴ سم

من لایحضره الفقیه

(حدیث - عربی)

از: شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ق)

نسخه موجود از باب ارتیاد المكان للحدث ... آغاز و تا باب النوادر و هو آخر ابواب الكتاب به فرجام آمده است.

آغاز افتاده: «اللهم ائی اعوذ بک من الرجس النجس الخبیث المخبث الشیطان الرجیم اللهم».

انجام: «اللهم من کان له من انبیائک و رسلک ثقل و اهل بیت فعلی و فاطمة و الحسن و الحسین اهل بیته و ثقلی فاذهب».

نسخ، سید مراد بن محمد بن آقا تقی قاینی، ۲۴ جمادی الثانی ۱۰۹۳ (در پایان مزار)، چهارشنبه ۱۲ شوال ۱۰۹۳ در پایان کتاب، با بلاغ مقابله و تصحیح سنه ۱۱۰۰ برگ ۱۲۷، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی، تملک محمدجعفر بن محمدحسن سبزواری به تاریخ ۱۱۱۲ و مهر بیضوی

«الواثق بالله عبده محمد بن محمد جعفر»، تملك محمد صالحی با مهر مستطیل «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد صالحی» (برگ ۱۲۷)، بخشی از برگ‌ها وصالی شده، در پایان سه برگ در کشف طرق من لایحضره الفقیه از فواید شیخ محمد بن حسن بن زین الدین عاملی ۱۰۱۳ از میرزا محمد استرآبادی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش. جلد: تیماج زرشکی.

۲۴۸ گ، ۲۹ س، ۱۹ × ۳۱ سم

۱۵۹۰

مناهج الأحكام

(اصول فقه - عربی)

از: ملا احمد بن محمد مهدی نراقی کاشانی (۱۲۴۵ق)

آغاز: «الحمد لله بجميع محامده و اشكره على وافر عطائه و رافده...».

التراث العربی: ج ۱۲، ص ۳۱۸.

نسخ، محمد طاهر بن محمد رفیع عطار نطنزی، دوشنبه ۲۸ محرم الحرام سنه ۱۲۴۹، در مدرسه فخریه طهران، عناوین و نشانیها: شنگرف و مشکی، تملك محمد مهدی بن میرزا محمد حسین با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد مهدی» بر فراز برگ آغازین، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرتنج ضریبی.

۲۹۳ گ، ۲۷ س، ۱۹ × ۲۹ سم

۱۳۳۶

منهاج الهدایة الى احكام الشریعة

(فقه - عربی)

از: محمد ابراهیم بن محمد حسن کلباسی اصفهانی (۱۲۶۲ق)

نسخه موجود مشتمل بر جلد اول از طهارت تا هبه می‌باشد که تألیف آن را دهه آخر ربیع الاول سال ۱۲۴۱ به پایان رسانده است.

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى معالم الاسلام و ارشدنا الى قوانين شرايع الدين و قواعد الأحكام».

انجام: «لكن يستحب التسوية بين الاولاد في العطاء من غير فرق بين الذكر و الانثى».

انجامه: «و قد فرغ منه اقل العباد علماً و عملاً و اكثرهم جُرمًا و ذللاً محمد ابراهیم بن

محمد حسن».

نسخ، عبدالله، بی تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی و بلاغ و تصحیحات، با مهر کتابخانه، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ ش.
جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قرمز.
۱۳۷ گ، ۲۱ س، ۱۴/۵ × ۲۰ سم

۱۳۹۳

(طب - عربی)

الموجز

از: علاءالدین علی بن ابی‌الحزم قرشی دمشقی، ابن نفیس (۶۸۷ق)
کتابی است مشتمل بر گزیده کتاب «القانون» ابن سینا (۴۲۷ق) که در چهار فن ترتیب یافته است:

الفن الاول: فی قواعد جزئی الطب اعنی علمیه و عملیه بقول کلی؛

الفن الثانی: فی الادویه و الاغذیه المفردة و المركبة؛

الفن الثالث: فی الامراض المختصة بعضو دون عضو و اسبابها و علاماتها؛

الفن الرابع: فی الامراض التي لا يختص بعضو دون عضو آخر و اسبابها و علاماتها و

معالجاتها.

آغاز: «قال الشيخ الامام العالم الحبر الكامل ... قد رتبت هذا الكتاب على اربعة فنون».

انجام: «و كان تدبيرهم واحداً و استعملوا دواء جالينوس و غيره من العلاج المذكور».

نسخ، بی تا، سده یازدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، با حواشی، یادداشت تملک سید علی حسینی بن محمدباقر به طریق مباحه در بلدة قزوین در سال ۱۰۸۶ با مهر مربع «سید علی حسینی» و یادداشت تملک محمدیوسف شریف در سال ۱۳۰۷ و تملک فضل الله بختیاری با مهر بیضوی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ ق.

جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قرمز.

۱۴۳ گ، ۱۵ س، ۱۸ × ۲۳ سم

۱۲۳۵

(اعتقادات - فارسی)

وسيلة النجات

گو یا از: عبدالله جدید الاسلام (قرن ۱۳ ق)

در دلائل عقلی و نقلی بر اثبات خلافت و امامت ائمه اطهار (علیهم السلام) است.

آغاز افتاده: «... و تمسک نمایید به جبل المتین و عروة الوثقی شریفه که سبب نجات شما باشد».

انجام: «ولقد جائکم بصائر من ربکم فمن ابصر فلنفسه و من عمی فعلیها».
انجامه: «تمت کتاب وسیلة النجاة بعون الملك الوهاب در قریه سینگ سیزدهم ماه رجب سنه ۱۲۵۸ق».

نسخ، عبدالله جدید الاسلام، یکشنبه سیزدهم رجب ۱۲۵۸ق، در قریه سینگ، عناوین و نشانیها شنگرف، تملک میرزا حاج حسین و متفرقاتی در حواشی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی با مهر کتابخانه.

جلد: تیماج مشکى مجدول.
۲۴۰گ، ۱۷س، ۱۷×۲۲سم

۱۴۱۹

هادی المصلین فی اصول الدین

(کلام - فارسی)

از: هادی بن مهدی سبزواری (۱۲۸۹ق)

آغاز: «الحمد لله الذي لم يتخذ صاحبة ولاولداً ولم يكن له شريك في الملك».
نسخ، بی‌کا، پنجشنبه ربیع الثانی ۱۲۹۰، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات مجدول به شنگرف و دارای رکابه، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی با مهر کتابخانه.

جلد: تیماج قرمز مجدول به سبز و زر.
۳۶۴ صفحه، ۱۶س، ۱۳/۵×۲۴سم

۱۲۰۹

هدایة المسترشدين فی شرح معالم الدین

(اصول فقه - عربی)

از: شیخ محمدتقی بن عبدالرحیم ایوان کیفی تهرانی اصفهانی (۱۲۴۸ق)

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اما بعد قوله الفقه فی اللغة الفهم كما نص عليه الجوهري وغيره».

انجام افتاده: «بل النزاع كما اشرنا اليه في كونه موضوعاً لخصوص المتلبس بالمبدء بالنظر الى حال تلبسه به».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف یا نانوشته، طبق وقف نامه در برگه

آغازین موقوفه ملا عبدالغنی در سال ۱۲۵۷ برای عموم طلاب علوم دینی، اهدایی آیت الله
مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ ق.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا و مجدول.
۱۳۷ گ، ۱۹ س، ۱۵ × ۲۱ سم

۱۰۶۳

(اخترشناسی - فارسی)

هیئت

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ ق)

آغاز: «الحمد لله حمد الشاکرین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین. اما بعد،
این کتاب مشتمل است بر مقدمه و دو مقاله و خاتمه».

انجام: «قطر اعظم ثوابت مرصوده دو بیست و بیست و دو برابر زمین است و اصغر ثوابت».
نستعلیق، سید علی، در سه شنبه ۱۰۹۱، عناوین و نشانیها و اشکال هندسی: شنگرف و مشکی،
حاشیه نویسی دارد، نشان تملک و مهر بیضوی «محمد رضا طباطبائی» و مهر مستطیل با عبارت
«وقف نمود سید شهاب‌الدین الحسینی المرعشی النجفی به کتابخانه آستانه حضرت معصومه
۱۳۴۶»، چربی به نسخه سرایت کرده است.
جلد: تیماج مجدول خرمایی با ترنج.
۱۳۴ گ، ۱۷ س، ۱۰ × ۱۸ سم

مجموعه‌ها

۱۰۳۸

مجموعه

(اخلاق - عربی)

۱. آداب المتعلمین (ار - ۱۵)

منسوب به: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ ق)

۲. النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر (۱۵ پ - ۱۰۷ ار) (کلام - عربی)

از: ابو عبدالله مقداد بن عبدالله سیوری حلّی، فاضل مقداد (۸۲۶ ق)

نسخ، در رساله یکم بی‌کا، نیمه اول قرن سیزدهم هجری، ترجمه لغات زیرنویس شده، عناوین:
شنگرف و مشکی، در ذیل انجام نسخه یادداشت تملکی به تاریخ جمادی الاولی ۱۲۴۴ ثبت
شده است. در برگ ۴۶ مهر بیضوی با نقش «عبده عبدالله بن ولی...»، اهدایی آیت الله مرعشی

نجفی در ۱۳۴۰ ش.
جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی، مرمت شده.
۱۰۷ گ، سطور مختلف، ۱۱ × ۱۵ سم

۱۰۴۱

مجموعه

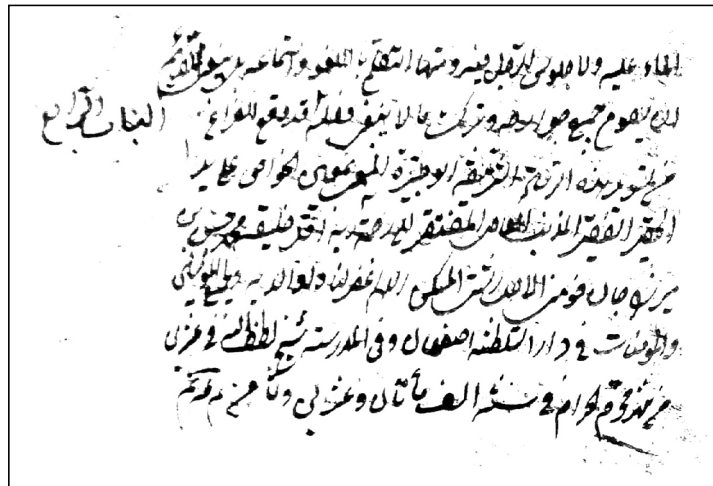
۱. معین الخواص (۵- ۱۳۹ ر) (فقه - عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱ ق)
فقه فتوایی است در مسائل طهارت، صلات، صوم و اعتکاف.

۲. الدرّة النجفیّة (۱۴۰- ۱۷۶ ر) (فقه - عربی)

از: سید محمّد مهدی بن مرتضی بحرالعلوم بروجردی (۱۲۱۲ ق)
آغاز: «انّ الصلوة هی افضل القرب * و اکمل الطاعات طراً و أحبّ».
نستعلیق، محمّد حسن بن میرزا جان فومنی رشتی ساکن مدرسه شیخ لطف الله اصفهان، در بیستم
محرم ۱۲۲۸، رساله یکم را کاتب در مدرسه در جوار حضرت معصومه (علیها السلام) در قم به
تاریخ ۱۲۳۱ مقابل کرده است، عناوین: مشکی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۰ ش.
جلد: تیماج مشکی، عطف: حنایی سیر.
۱۷۵ گ، سطور مختلف، ۱۴-۱۶، ۱۱ × ۱۶ سم

میرزا شهاب

انجام «معین الخواص»، از: میرزای قمی
مورخه ۱۲۲۸ ق در مدرسه شیخ لطف الله اصفهان - ۱۰۴۱

مجموعه

۱. حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح الشمسیة (ا پ - ۸۰ ر) (منطق - عربی)

از: عمادالدین محمد بن یحیی فارسی (قرن ۱۰ ق)

آغاز: «قوله: ورتبه علی مقدمه و ثلث مقالات الخ. اقول: اعلم ان من دأب المنطقيين أن يبدأ في أول تصانيفهم الى أجزاءها اجمالاً».

۲. شرح آداب البحث سمرقندی (ا پ - ۱۰۴ ر) (منطق - عربی)

از: کمال الدین مسعود شیروانی (۹۰۵ ق)

آغاز: «الحمد لله رب العالمين و الصلوة علی رسوله محمد و آله اجمعين و بعد ... هذه رسالة في آداب البحث و طرق المناظرة التي تحتاج ...».

۳. آداب البحث و المناظرة (ا پ - ۱۰۴ ر) (منطق - عربی)

از: شمس الدین محمد بن اشرف حسینی سمرقندی

آغاز: «المنة لواهب العقل هذه الرسالة في آداب البحث يحتاج اليها كل متعلم».

نستعليق، رساله اول و دوم حسين بن حسن بن هريدي بن محمود مشهور به عتيقي، ۸۹۶ ق، عناوين و نشانيها: شنگرف، تملکی با مهر بیضوی در پشت برگ انتهای نسخه با عنوان «پیرو دین نبی نقد علی» و «یا علی» و مهر مربع با عبارت «علی بن محمد حسین الطباطبایی»، چهار برگ نخست لب پریده و غیر اصولی و ناشیانه ترمیم گشته است. اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ ق، با مهر مستطیل ایشان مورخه ۱۳۴۶ ش. جلد: تیماج قهوه ای ضربی، مرمت شده جدید. ۱۰۸ گ، ۲۰ س، ۱۱/۵ × ۱۸ اسم

مجموعه

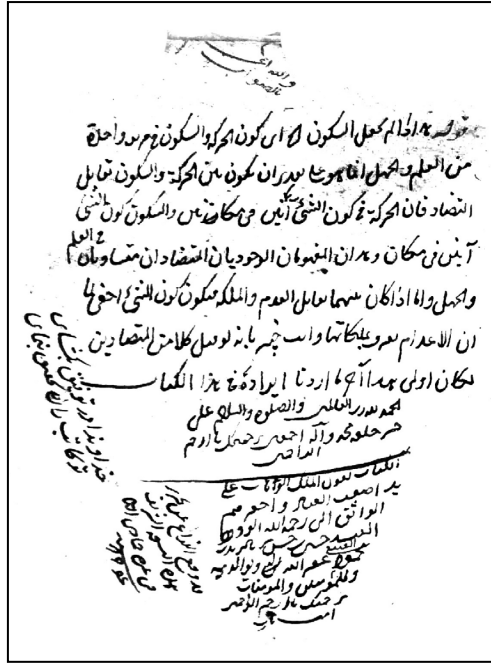
۱. شرح الأنموذج في النحو (ا پ - ۱۱۷ پ) (نحو - عربی)

از: محمد بن عبدالغنی اردبیلی (۶۴۷ ق)

آغاز: «الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان و صيرها آلة يحترز بها عن ...».

۲. طب النبي (ا پ - ۱۲۹ پ) (احادیث پزشکی - عربی)

انجام «حاشیه حاشیه الجرجانی علی شرح الشمسیه»
از: عمادالدین محمد فارسی، مورخه ۸۲۹ق - ۱۰۵۰

از: جعفر بن محمد مستغفری (۳۵۰ - ۴۳۲ق)

انجامه: «کتابه العبد خلیل بن میرزا عبدالباقی الطیب الشهیر بحکیم باشی طهران فی محرم الحرام من شهور سنة ۱۲۹۴».

نستعلیق، خلیل بن میرزا عبدالباقی، ۱۲۹۲ق، رساله دوم: ۱۲۹۴ق، عناوین و نشانیها: مشکى، در برخی اوراق مهر مستطیل واقف با این عبارت دیده می شود: «وقف نمود شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی بر کتابخانه آستانه حضرت معصومه»، تاریخ وقف: ۱۳۷۲ق، با مهر کتابخانه. جلد: تیماج قهوه ای مجدول. ۱۱۷گ، ۱۲س، ۱۱ × ۱۷سم

۱۰۶۴

مجموعه

۱. الصحیفة السجادیة (۴پ - ۱۴۴ر)
از: امام علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب (علیهم السلام) (شهادت ۹۵ق)
(ادعیه - عربی)
۲. دوازده امام (= انشاء الصلوات و التحیات)
(دعا - عربی)

منسوب به: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی (۶۷۲ق)

نسخ عرب، محمد مهدی بن حسن رودباری ۱۰۷۸ق، عناوین: سنگرف، وقف با مهر «یا معین الضعفاء»، در انجام نسخه یادداشت‌هایی درباره بعضی از اذکار و خواص آن، طریقه توسل به حضرت صاحب (عج)، دعای فرج و حدیث قدسی نوشته شده است، پیش از شروع کتاب: عریضه به امام زمان (عج) و دعای توسل، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق. جلد: قهوه‌ای روشن. ۹ + ۱۴۴گ، ۱۳س، ۱۰ × ۱۷سم

۱۰۷۰

مجموعه

۱. حاشیه معالم الدین (۱پ - ۸۹پ) (اصول فقه - عربی)

از: خلیفه سلطان، سید علاء‌الدین حسین بن محمد مرعشی آملی (۱۰۶۴ق).

۲. [مجموعه احادیث] (۹۱ - ۱۳۵پ) (اخلاق - عربی)

گردآورنده: ناشناخته

در آداب و اخلاق اسلامی، برگرفته از احادیث و اخبار اهل بیت (علیهم السلام)، در ۲۸

باب.

آغاز افتاده: «... بان یقرأ علیها حین دخولها علیه».

انجام افتاده: «... و یتدارکنا برحمته و یمنّ علینا بفضلہ و کرمه».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: سنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی با مهر کتابخانه.

جلد: تِمَاج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۱۳۵گ، سطور مختلف، ۱۰ × ۱۶سم

۱۰۷۲

مجموعه

۱. خلاصه الحساب (۲ - ۳۶ر) (ریاضیات - عربی)

از: شیخ بهایی، بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ق)

۲. هیئت (۳۷پ - ۹۶ر) (هیئت - فارسی)

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ق)

۳. تشریح الافلاک (۹۹پ - ۱۱۰پ) (هیئت - عربی)

از: شیخ بهایی، بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ق)

نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا، عناوین و اشکال و دوائر: سنگرف، اندکی حاشیه‌نویسی دارد، اهدایی
آیت‌الله مرعشی نجفی.

جلد: خرمایی ضربی، دارای ترنج و سرترنج، عطف: قهوه‌ای روشن، مرمت شده.

۱۲ + ۵۰ + ۴۶ گ، ۱۱ س، ۱۰ × ۱۶ سم

۱۰۹۰

مجموعه

۱. تحفه نظامیه (= شرح سی فصل) (ار - ۲۹ر) (اخترشناسی - فارسی)

از: نظام‌الدین عبدالقادر بن حسن رویانی لاهیجی (زنده در ۸۷۰ق)

گزارش‌گونه‌ای است از «سی فصل» خواجه نصیر طوسی با افزودگی‌هایی، در چهل فصل
در فواید و زواید اخترشناسی که دانستن آنها برای استخراج تقویم و طالع و منسوبات کواکب
لازم است.

این رساله به درخواست گروهی از شاگردان، هنگام تدریس «سی فصل»، به نام سلطان
یحیی کیا در ۸۷۰ ق نگاشته شده است. این رساله غیر از رساله «معرفت تقویم» مؤلف
است.

فهرستواره منزوی: ج ۴، ص ۲۸۴۸.

آغاز افتاده: «مسایل هم به تفصیل رفته التماس نمودند».

انجام: «و طریقه محترقه و خالی السیر خاصه که از نحس منصرف بود هیچ کاری نشاید
کرد».

۲. سی فصل (= معرفت تقویم) (۳۱پ - ۴۵ر) (تقویم - فارسی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ق)

۳. مدخل منظوم (۴۶ر - ۵۱پ) (اخترشناسی - فارسی)

از: عبدالجبار خجندی (قرن ۷ق)

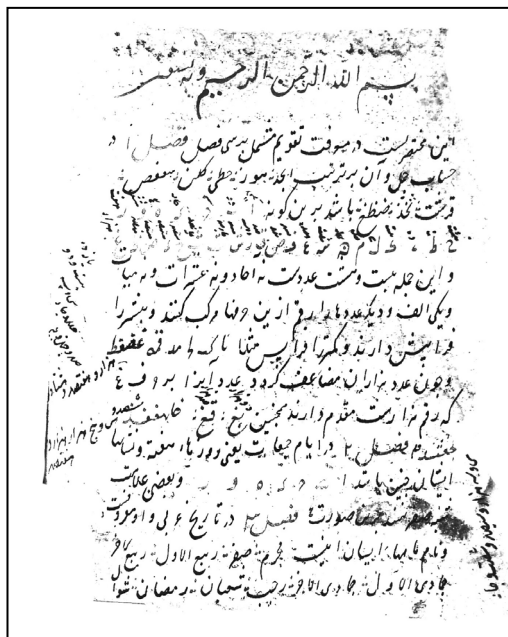

نستعلیق، بی‌کا، رسالهٔ دوم جمادی‌الآخر ۸۸۷ ق، عناوین و نشانیها شنگرف، دوائر و جداول: شنگرف، پس از رسالهٔ یکم مطالبی در اذکار خاص و نمازهای مستحبی در ۴ برگ، در برگ پایانی دو مهر بیضوی «المتوکل علی الله عبده خدارحم»، با مهر «وقف نمود سید شهاب‌الدین الحسینی المرعشی النجفی بر کتابخانهٔ آستانهٔ حضرت معصومه ۱۳۴۰».

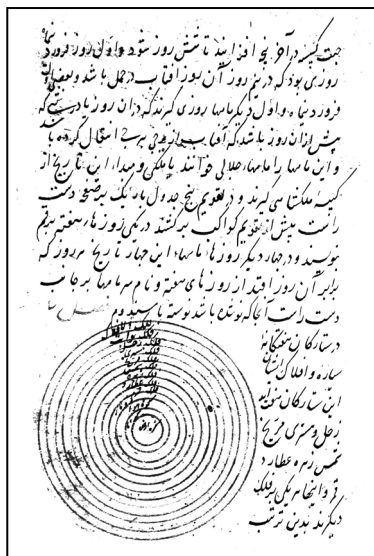
جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، دارای ترنج ضربی و گنبد و گلدسته، مرمت شده.

۵۱ + ۳۳گ، سطور مختلف، ۱۸ × ۲۱سم

آغاز «سی فصل» از: خواججه نصیرالدین طوسی - ۱۰۹۰

از: خواججه نصیرالدین طوسی - ۱۰۹۰
برگی از «سی فصل»

شهاب‌الدین
میرزا شهاب‌الدین

فصلنامه تخصصی کتابشناسی و نسخه‌شناسی
سال بیست و چهارم | شماره ۹۳ | پاییز ۱۳۹۷

از: خواجه نصیر الدین طوسی - ۱۰۹۰
انجام «سی فصل»،

یا سطر و مساد حال بعد از این معانی یا شعر ما نند و نال و بیسود و چه سخن در حوض
روایت آن و بودن در بیخ و فغانها زایل و ساقط و محاربت بیس و اسل
ان و سعد قوی در جزیره اند و ضعیف اند جز بجای و ضعیف قوی از سر بار آید
و ضعیف در سر بیخ آید و با یک کار با استغیاب از سر و ضعیف است تا است
آشیا رنگند و اتصال فریبست که مناسب آن کار است شکر فانی نو برین
و یکسید زاناید که در بیخ جزیره است با سر متصل بر سر که که که که که است
و سر در بری که آن سر جزیره است بود عالی که سر جزیره است باشد یا آن که
سفر در با است و فصل سودی و منصرف از سودی و نسو که فاد سفر است و
سفر که فاد مفصل است م در سود و تعلیم را در بری که بر صورت مردم است
و آن بر چیا سوا می بود و سبب بود اول از قومی نزع منوطاد
انرا می نمود و نگارید شد زاناید که در فغانا رسی و برین بود
و صدر در جزیره آشتی با سوا می سبک حال و در صدر دست بود
نسب با یک که در جزیره است و نشان دادن را با یک صاع
در حال در بری است یا در جزیره و در حال در جزیره است
سطلانی را با یک ماه در شرف بود با در فغانا است یا با نشان
میکش و غارت را در بری که منتقل و سود و نرسیم با عطارده و هیچ و نرسیم
برج تغلیب در بر منصرف از سود و در شری متصل بود و سبب را در جزیره است
که در م اکتار را با جوی اندر تا آنکه

۱۰۹۶

مجموعه

۱. النافع يوم الحشر في شرح الباب الحادي عشر (ار - ۵۳ پ) (کلام - عربی)

از: ابو عبدالله مقداد بن عبدالله سیوری حلی، فاضل مقداد (۸۲۶ق)

۲. الکبری فی المنطق (۵۴ ر - ۶۷ پ) (منطق - فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ق)

۳. شرح الايساغوجي (۷۰ پ - ۸۶ ر) (منطق - عربی)

از: شمس‌الدین محمد بن حمزه فناری (۸۳۴ق)

نسخ، رساله سوم به نستعلیق شکسته و نسخ، رساله اول به قلم محمد مقیم در اواخر ربیع الاول
۱۱۱۱، رساله دوم تاریخ ۱۲۱۹، رساله سوم به قلم محمدباقر سیاوشانی در آخر ذیقعد ۱۱۹۳،
عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای تصحیحات و حواشی، رکابه نویسی شده، رساله اول مجدول
به شنگرف است، در برگ نخست نشان تملک سید جعفر بن صدرالدین محمد حسینی و در برگ
نخست و برگ ۸۶ نشان مهر وقف با عبارت «وقف نمود سید شهاب‌الدین الحسینی المرعشی به
کتابخانه آستانه حضرت معصومه ۱۳۴۸».

جلد: مقوا با روکش مشکی، گوشه‌ها و عطف: تیماج قرمز.
گ، ۱۹س، ۹ × ۱۸سم

۱۱۱۱

مجموعه

۱. مبادی الوصول الی علم الأصول (پ ۱ - ۳۳پ) (اصول فقه - عربی)

از: علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ق)

۲. تهذیب الوصول الی علم الأصول (۳۷پ - ۱۴۶ر) (اصول فقه - عربی)

از: علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ق)

نسخ، شمس‌الدین محمد بن ملا حسین درزی شاهاندشتی لاریجانی، رساله اول قرن ۱۳ق، رساله دوم قرن ۱۱ق، رساله دوم دارای حواشی با رمز «عمیدی» و «حم» و «ع ل» است، رمز عمیدی نام سید عمیدالدین عبدالمطلب اعرجی حلی (خواهرزاده علامه حلی) است، تاریخ تحریر حاشیه رساله دوم ۱۵ جمادی‌الثانیه ۱۲۸۸، عناوین و نشانیها: سنگرف، برگ ۳۴ - ۳۶ شامل سه دستورالعمل برای باطل السحر و دعای محبت، در برگ ۳۷ فهرست کتاب «مبادی الوصول» شامل عناوین و شماره فصول و ابواب نوشته شده است، در ذیل این متن به قلم میرزا رفیعا (۱۰۸۰ق) حکیم و فیلسوف و متکلم قرن یازدهم آمده است: «الم تعلم بأن الظلم عار * جزاء الظلم عند الله نار / رضینا قسمة الجبار فینا * لنا علم و للأعداء مال / فإنّ المال یفنی عنقریب * و أن العلم باق لایزال»، در برگ اول رساله دوم آمده است: «کتبه العبد ابن جلال‌الدین حیدر رفیع‌الدین محمد الحسینی الموسوی الاصفهانی تذکرة للأخ الأعز علی بن سالم (؟) وفقه الله»، رساله دوم دارای بلاغ، در ذیل یادداشت بلاغ دو مهر قطره‌ای میرزا رفیعا با عبارت «لا اله الا الله الجلال الرفیع» دیده می‌شود و همچنین یادداشت تملک شمس‌الدین محمد بن حسین شاهاندشتی و مهر مرتب حاشیه‌نویس با عبارت «شمس‌الدین محمد» دیده می‌شود، بر فراز صفحه آغازین رساله دوم مهر بیضوی «عبد ابوطالب الموسوی» دیده می‌شود، یادداشت سید ناصر آرام مبنی بر اهدای نسخه از سوی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق، در برگ دوم مهر مستطیل با عبارت «وقف نمود سید شهاب‌الدین الحسینی المرعشی به کتابخانه حضرت معصومه (سلام الله علیها) ۱۳۴۴».

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول.

گ، ۱۳س، ۱۳ × ۱۸سم

۱۱۴۰

مجموعه

۱. حاشیه حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار (پ ۱ - ۹۴) (منطق - عربی)

از: ملا میرزاجان حبیب‌الله باغنوی شیرازی (۹۹۴ق)
حاشیه‌ای است با عنوان «قوله - قوله» بر حاشیه سید شریف جرجانی (۸۱۶ق) بر شرح
مطالع قطب‌الدین رازی (۷۶۶ق).

فهرست کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی: ج ۱، ص ۵۱.
آغاز: «قوله ای المجهولات التصدیقیة، فسر التصدیقات بالمجهولات التصدیقیة».
انجام: «یصدق الموجبة الجزئية التي كانت مادة اجتماع الجزئية اللزومية و الاتفاقية...».
۲. لطائف الاسرار (= تحقیق محصورات)، (۹۵پ - ۱۲۳ر)
از: قطب‌الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ق)

این رساله مشتمل است بر دو قسم؛ قسم اول: در تحقیق محصورات حملیه که مشتمل
است بر دو مقصد و چند لاحق، قسم دوم: در تحقیق محصورات شرطیه که مشتمل است بر
دو مطلب و یک خاتمه.

آغاز: «الحمد لله مفيض الجود و مبدع نظام الوجود...».
انجام: «و لكن هذا حين اختتام ما اردنا ايراده في هذه الرسالة بعون الله الملك العليم
العلّام».

انجامه: «فرغت من تنميتها في ثلث و عشرين من شهر صفر ختم بالخير و الظفر لاستادی
و صاحبی و مولای و انا الفقير الى الله الغنی علی اکبر بن محمد الحسینی عفی عنهما... فی
بلدة اصفهان سنة ۱۰۳۸».

نسخ، علی اکبر بن محمد حسینی، کتاب اول رمضان ۱۰۳۷ق و کتاب دوم ۲۳ صفر ۱۰۳۸ق
برای استادش در اصفهان، عناوین و نشانیها: شنگرف، در حاشیه انجامه کتاب اول، نشان بلاغ
مقابله در ۲۸ شوال المکرم سنه ۱۱۳۵، رساله اول حاشیه‌هایی با نشان «منه» دارد، در برگ ۹۵ دو
رباعی از «علی اصغر هراتی» از شاعران روزگار قاجار به نستعلیق کتابت شده است، پشت برگ
۱۲۳ قصیده‌ای در مدح پادشاه با مطلع «ای که دست کرمت مایه جود و همت * نمی از بحر
عطایت شده ابر رحمت» نوشته شده و در برگ ۱۲۴ واقعه تاریخی اصفهان در سال ۱۰۹۷ آمده
است، یادداشت مالکیت محمدعلی بن محمود تبریزی و عبدالله بن عبدالرحیم گیلانی، در ظهر
برگ آغازین دو مهر مستطیل با سجع «افوض امری الى الله عبده احمد» و «و میشرأ برسول یاتی
من بعدی اسمه احمد»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ش.

جلد: تیماج قهوه‌ای، مرمت شده.
۱۲۳گ، ۱۸ و ۱۹س، ۱۰ × ۲۰سم.

مجموعه

۱. حاشیه المختصر (اب - ۷۳) (بلاغت - عربی)

از: نظام‌الدین عثمان بن عبدالله خطانی (۹۰۱ق)

۲. حاشیه حاشیه الجرجانی علی شرح الشمسیة (۷۶ - ۱۹۴) (منطق - عربی)

از: عمادالدین محمد بن یحیی بن علی فارسی (قرن ۱۰ق)

نستعلیق، حسن بن محمد رضا کنجی، رساله یکم یکشنبه ۱۲ محرم ۱۰۸۳، عناوین و نشانیها: شنگرف، حاشیه دارد، رساله دوم همان کاتب، سه‌شنبه ۱۱ صفر همان سال؟ عنوان و نشانیها: شنگرف، با یادداشت تملک فتاح موسوی و مهروی، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۳ق. جلد: تیماج قهوه‌ای مجلدول. ۱۹۵گ، ۱۵س، ۱۰ × ۲۰سم

مجموعه

۱. جمجمه سلطان و حضرت عیسی (ع)، مثنوی... (اب) (داستان منظوم - فارسی)

از: ناشناس

مثنوی حکایت حضرت عیسی (علیه السلام) است که آن حضرت به جمجمه مرده‌ای می‌رسد و از خداوند می‌خواهد با آن سخن گوید. جمجمه از جلال و شکوه سلطنتش داد سخن می‌دهد و آن حضرت به اذن خدا آن را زنده می‌کند.

استاد منزوی در فهرست مشترک پاکستان (ج ۷، ص ۱۴۷۱) کهن‌ترین نسخه‌ای که از این داستان نشان می‌دهد، از قرن یازدهم هجری است.

آغاز: «ناگهان روزی به تقدیر خدا * کارساز و صانع ارض و سما / می‌گذشت عیسی کنار دجله‌ای * دید در صحرا فتاده کله‌ای».

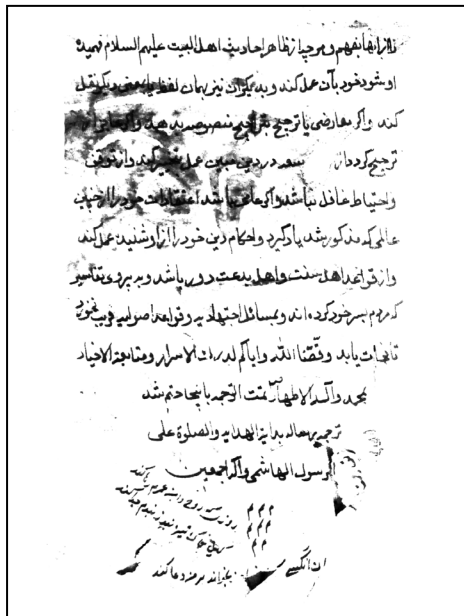
انجام: «صد هزارم ترک اطلس پوش بود * صد هزارم بنده دُر در گوش بود».

۲. کشف الدراییة فی ترجمة بداية الهدایة (۲ - ۱۴۰) (فقه امامیه - فارسی)

از: محمدجعفر بن سلیمان فراهی (قرن ۱۲ق)

ترجمه‌ای مختصر از کتاب «بداية الهداية» اثر شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴ق) است که در آن واجبات، محرمات و شماری از مستحبات و مکروهات آمده است. این اثر شامل تمام ابواب فقهی از کتاب طهارت تا دیات است. نویسنده این کتاب را پس از شرح مفصل خود بر کتاب «بداية الهداية» با نام «مفتاح الهداية» نگاشته است. صفحه آغازین این نسخه که شامل خطبه کتاب است، افتاده است. مترجم در خاتمه نسخه، نصایح و اندرزهایی درباره تقوا و شناخت حق و رستگاری در سه برگ افزوده است. فنخا: ج ۲۶، ص ۲۸۳ - ۲۸۴.

آغاز افتاده: «ترقی در فهم پیدا آید و در سلک علمای کبار و فضیلتی اولی الأَبصار داخل گردد». انجام: «و به مسائل اجتهادیه و قواعد اصولیه فریب نخورد، تا نجات یابد». نسخ، بی‌کا، بی‌تا، قرن سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی با نشان «منه» و تصحیحات، رکابه‌نویسی شده، در برگ اول یادداشت تملک سید ریحان‌الله بن جعفر موسوی در شعبان ۱۳۲۲ و مهر بیضوی وی با نقش «ریحان‌الله موسوی» و یادداشت سید ناصرالدین آرام مبنی بر اهدای این نسخه از سوی آیت‌الله شهاب‌الدین مرعشی نجفی در سال ۱۳۴۳ ش. جلد: تیماج قرمز سیر. ۱۴۰گ، ۱۴س، ۲۰×۵سم

انجام «کشف الدراریة فی ترجمه‌ی بدایة الهدایة»،
از: محمد جعفر بن سلیمان فراهی - ۱۱۴۶

مجموعه

۱. **الاعتقادات** (۱ پ - ۴۷ ر) (عقائد - عربی)
 از: شیخ صدوق، ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ ق)
 ۲. **ارشاد القلوب الی الصواب** (۴۸ پ - ۲۱۲ پ) (حدیث - عربی)
 از: ابومحمد حسن بن محمد دیلمی (قرن ۸ ق)
 آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فانه لما استولى سلطان الشهوة والغضب علی
 الادمیین».

انجام: «فی داری لأنزعت من قلبه محبتی و علیک سلامی و رحمتی ...».
 نسخ، میرزا محمد بن حسین بن جهانشاه مازندرانی، رساله یکم: سه‌شنبه ۱۴ شوال ۱۰۹۷،
 رساله دوم: چهارشنبه ۱۳ رجب ۱۰۹۷، عناوین و نشانیها: شنگرف، در برگ نخست یادداشتی به
 نستعلیق شکسته به خط شیخ حسین که در آن به تاریخ ۷ شوال ۱۰۹۷ مأموریت به قصد عراق
 عجم داشته است و همچنین یادداشت سید ناصرالدین آرام - مدیر وقت کتابخانه آستانه - مبنی بر
 اینکه آیت‌الله سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی در تاریخ ۱۳۴۴ ش کتاب را اهدا کرده، پشت برگ
 ۴۷ یادداشت تملک به خط محمدقاسم بن محمدهاشم در سال ۱۲۱۷ آمده است، در برگ ۴۸
 نسخه فهرست عناوین ابواب کتاب ارشاد القلوب دیده می‌شود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای دارای ترنج و سرترنج ضربی و نماد گنبد و بارگاه.
 ۱۲۲ گ، سطور مختلف، ۱۲ × ۱۹ سم

۱۱۵۴

مجموعه

۱. **التحفة القوامیة فی فقه الامامیة** (۱ پ - ۴۵ پ) (فقه - عربی)
 از: قوام‌الدین محمد بن محمد مهدی حسینی سیفی قزوینی (۱۱۴۹ ق)
 ناظم، کتاب «لمعة» شهید اول را از طهارت تا دیات در ۴۷۹۳ بیت به نظم درآورده و
 آن را به شاه سلطان حسین صفوی تقدیم نموده و در سال ۱۱۱۲ ق آن را در چهار ربع به پایان
 رسانده.
 نسخه موجود ربع اول از کتاب طهارت تا کتاب حج است.
 ۲. **آداب خواندن دعای سیفی صغیر** (۴۶ پ - ۶۱ پ) (دعا - فارسی، عربی)

مطالبی است درباره خواندن دعای سیفی صغیر مشهور به حرز یمانی؛ در شرایط خواندن دعا، نام‌ها و فواید و آثار این دعا و مقدمه خواندن این دعا از جمله خواندن دعای اعتصام و ...

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا و نبینا محمد و آله الطاهرین. اما بعد؛ بدانکه در خواندن دعای سیفی هجده چیز شرط است: اول آنکه طهارت کند (...). انجام موجود: «لا اله الا هو و (کذا) الاسماء الحسنی الم، کهیعص، حم، حمعسق قل هو الله الخ برحمتک یا ارحم [الراحمین] (...).»

۳. [آداب نماز شب] (۶۲ ر - ۷۱ ر) (فقه - عربی)

از: ناشناخته

مجموعه دعاهایی است جهت آماده شدن برای نماز شب و اعمال آن و دعاهاى وارد شده در قنوت نماز شب. کاتب در پایان، آداب نماز میت و تلقین میت را نیز در دو صفحه افزوده است.

آغاز: «حمدک و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اعلم ایها المؤمن الزکی اذا إنتبهت من نومک فأول ما ینبغی لک فعله.»

انجام: «ینبغی أن تدعوا بعد فراغک من صلوة اللیل اعنی الثلاث عشر رکعة بما کان یدعوا به سید الساجدین و هو من ادعیة الصحیفة السجادیة اوله «اللهم یا ذا الملك ...» كما سطر فی الصحیفة الكاملة.»

نسخ معرب، مصطفی بن گل احمد، ۱۱۹۳ق (رساله اول)، رساله‌های بعدی جدیدتر است، عناوین و نشانیها: شنگرف و مشکى، رکابه نویسی شده، در آغاز نسخه دو صفحه شعر در مدح کتاب «تحفه قوامیه» و ماده تاریخ و نام ابواب و تعداد ابیات آن آمده است، پشت برگ پایانی نسخه هیه نامه‌ای درباره مزارع عبدالآباد از سوی میرزا علی اصغر به تاریخ ۱۲۳۹ ثبت شده است، در برگ نخست یادداشت سید ناصرالدین آرام - مدیر وقت کتابخانه - آمده است که آیت الله مرعشی نجفی در ۴ جمادى الثانیه ۱۳۷۲ برابر ۱۳۴۳ش کتاب را اهدا کرده است. جلد: تیماج مشکى، دارای ترنج و سرترنج و نماد گنبد و گلدسته، نسخه ترمیم گشته است.

۷۲گ، سطور مختلف، ۱۵ × ۲۰سم

مجموعه

١. شرح العوامل في النحو (١١-٢٠ ر)

(نحو - عربي)

از: بهاء الدين محمد بن تاج الدين حسن الاصفهاني، فاضل هندي (١١٣٧ - ١٠٦٢).
شرح مزجي كوتاهي است بر «العوامل المائة» شيخ عبدالقاهر جرجاني. اين شرح بارها به چاپ رسیده است. مؤلف اين شرح را در دوره نوجواني (پيرامون چهارده سالگي) نگاشته است.

الذريعة: ج ١٣، ص ٣٧٢؛ فنخا: ج ٢٠، ص ١٥٨.

آغاز: «العوامل في النحو على ما ألفه الشيخ الامام ... مائة عامل لفظية و معنوية فاللفظية منها».

انجام: «و ذلك ما اردناه بيانه على طريق الاختصار و الله الهادي الى الارشاد و الصواب».
انجامه: «بقلم الفقير الحقير شيخ محسن بن الحاجي على سنة دعغ [١٠٤٧]».

٢. الأجرومية (= المقدمة الأجرومية) (١٢-٢٢ پ)

(نحو - عربي)

از: ابو عبدالله محمد بن محمد بن داوود صنهاجي، ابن آجروم (٧٢٣ق).
آغاز: «الكلام هو اللفظ المركب المفيد بالوضع و اقسامه ثلاثة».
انجامه: «تمت الرسالة بحمد الله تعالى ... دخيل على ابن صالح الحلّي سنة دعغ [١٠٧٤]».

٣. شرح الفاظ الأجرومية (٢٣-٥١ ر)

(نحو - عربي)

از: خالد بن عبدالله بن ابي بكر الازهرى (٩٠٥ق)
شرح مزجي است بر كتاب «الأجرومية» ابو عبدالله محمد بن محمد بن داوود صنهاجي معروف به ابن آجروم (٧٢٣ق).

آغاز: «يقول ... خالد بن عبدالله. اما بعد؛ هذا شرح لطيف لالفاظ الأجرومية في علم الأصول العربية».

انجام: «فقد تقدم في المرفوعات فليراجع جميع ذلك و هذا، اردنا ذكره على هذه المقدمة

قال المؤلف: «.

انجامه کاتب: «و كان الفراغ ... العبد الحقیق دخیل علی ابن صالح ابن ثابت الحلی ...
اول نهار الجمعة الخامس من ذی الحجة سنة هعغ [۱۰۷۵]».

۴. شرح قطر الندی و بل الصدی (۵۳-۱۲۷ر) (نحو - عربی)

از: جمال الدین عبدالله بن یوسف بن هشام نحوی (۷۶۲ق)

انجامه: «كان الفراغ اول نهار الخمیس يوم السادس و العشرون من ذی القعدة سنة هعغ
من الهجرة النبویة ... دخیل علی بن صالح بن ثابت الحلی غفر الله له و لوالدیه سنة هعغ
۱۰۷۵».

نسخ، محسن بن حاجی علی (رساله اول)، دخیل علی بن صالح بن ثابت حلی (رساله های دوم
و سوم و چهارم)، قرن ۱۱ق (رساله اول)، ۱۰۷۴ (رساله دوم)، ۱۰۷۵ (رساله های سوم و چهارم)،
عناوین و نشانیها: شنگرف (اول و چهارم)، نشان تملک سهیل بن ابراهیم در برگ پایانی، در
بیشتر اوراق آثار چربی، سوختگی و رطوبت دیده می شود، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در
۱۳۴۰ش.

جلد: تیماج قهوه ای، دارای ترنج و سرترنج و نماد گنبد و گلدسته، مرمت جدید.

۱۲۷گ، سطور مختلف ۱۵-۱۷، ۱۴ × ۱۹/۵ اسم

۱۱۸۹

مجموعه

۱. رساله عملیه (۵-۷۸ر) (فقه - فارسی)

از: سید محمدباقر بن محمدنقی شفتی اصفهانی (۱۲۶۰ق)

در احکام نماز و فروع آن. حجت الاسلام شفتی کتاب مفصل و معروفی در احکام نماز به
زبان فارسی نگاشته، موسوم به «تحفة الابرار ...».

نک: فنخا: ج ۷، ص ۲۷۸.

آغاز افتاده: «... اما یومیّه در آن چند مطلب است: اول در اوقات آنها و در آن سه مطلب
است: اول».

۲. معراجنامه (۷۹پ - ۱۰۵پ) (حدیث معراج - فارسی)

از: میر محمد مؤمن حسینی (قرن ۱۳ق)

رسالة کوتاهی است در بیان معراج پیامبر (صلی الله علیه وآله) با بهره‌گیری از آیات، روایات و اشعار. تألیف در سوم شوال ۱۲۴۶ ق خاتمه یافته است.

آغاز: «سبحان الذی اسرى بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی الذی بارکنا حوله».

نستعلیق، شهر شعبان، جمعه (رساله اول) سیم شوال ۱۲۴۶ (رساله دوم)، عناوین و نشانیها: شنگرف، با مهر عبداللطیف، اذکار و مستحبات هنگام خواب در ضمن دو برگ در آغاز کتاب آمده است، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج قرمز مجدول.

۱۰۵گ، ۱۵س، ۱۶ × ۲۰سم

۱۱۹۱

مجموعه

۱. حاشیه تهذیب المنطق (پ ۹۲ - ۹۲)

(منطق - عربی)

از: نجم‌الدین عبدالله بن حسین یزدی (۹۸۱ق)

۲. العوامل (پ ۹۵ - ۱۲۳ر)

(نحو - عربی)

از: ملا محسن بن محمد طاهر قزوینی (قرن ۱۲ق)

آغاز: «احمدک یا من یرفع الیه صالح العمل و اصلی علی نبیک و آله».

کتاب اول: نستعلیق، نوروز علی بن علی مدد، سه‌شنبه در ماه رمضان المبارک سال ۱۲۱۲، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی. کتاب دوم: نسخ، سید محمد بن حسین بن علی موسوی، سه‌شنبه از ماه ذیحجه الحرام سال ۱۲۶۳، عناوین و نشانیها: شنگرف و مشکى، یادداشت تملک محمد موسی با مهر بیضوی ناخوانا، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲۳گ، سطور مختلف، ۱۱ × ۲۰سم

۱۱۹۳

مجموعه

۱. معیار الساعات (پ ۱۰ - ۱۹)

(اخترشناسی - فارسی)

از: محمد محسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)

رسالة کوتاهی است در شناخت اوقات و ساعات خوب و بد ایام، با استفاده از روایات اهل بیت (علیهم السلام). این رساله که دارای دو مقصد و فصول و جداول و ارقامی است، در سال ۱۰۲۶ ق به فرجام رسیده است.

الذریعة: ج ۲۱، ص ۲۷۹؛ کتابشناسی فیض کاشانی: ص ۲۷۵.
آغاز: «دم بدم و نفس به نفس هزاران هزاران سپاس و ستایش مر خدای را که پروردگار جهانیان است».

انجام: «این بود آنچه اراده داشتیم که در این کتاب ایراد کنیم معیار الساعات به انجام آمد».

۲. تحفة الغرائب فی ترتیب جواهر القرآن (۴۵ - ۶۰ پ) (علوم قرآن - فارسی)
از: محمد بن محمد هروی (قرن ۹ ق)

آغاز: «حمد بی حد و سپاس بی عدد نثار بارگاه ملک احد تبارک و تعالی».

۳. [منتخبی از ادعیه و ختومات] (۶۰ - ۱۶۷ پ) (دعا، عربی - فارسی)
مجموعه‌ای است از ادعیه همچون: مناجات امام علی (علیه السلام)، دعای کمیل، دعای ایام هفته، دعای فاتحة الفقراء، چهل اسم اعظم، دعای قاف، دعای صباح و اوراد و ختومات با خواص آنها، در متن و حاشیه آمده است.

آغاز: «طریق ختم سورة فتح، شروع در روز شنبه است و ختم روز پنجشنبه، در روز شنبه شش نوبت بخواند».

انجام: «یا ذا الجود و الاحسان و الطول و الامتنان برحمتک یا ارحم الراحمین».

رسالة اول: شکسته نستعلیق، بی‌کا، ۱۰۸۹ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، در پایان رساله یکم (۱۹ پ - ۴۴ پ) چند دعای دیگر: شرح دعای بزرگوار دعا، جهت توسعه رزق، تعقیب نماز، صلوات بر معصومین، شرح اسماء الله الاعظم، دعای قدسی، عکاشه و بعضی اوراد با ذکر خواص و جدول زندگینامه چهارده معصوم، رساله‌های دوم و سوم: متن عربی نسخ، ترجمه فارسی نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، یادداشت تملک میرزا محمدصادق که وقف اولاد ذکورش نمود، هدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق، با مهر کتابخانه. جلد: تیماج زرشکی، با ترنج و سرترنج، عطف: قهوه‌ای روشن.

۱۷۴گ، سطور مختلف، ۱۱ × ۲۰/۵ سم

مجموعه

۱. حاشیه الوافیه (پ - ۶۲ ر) (اصول فقه - عربی)

از: سید محمدمهدی بن مرتضی بحر العلوم طباطبایی بروجردی (۱۲۱۲ق)
حاشیه کوتاهی است بر مبحث حقیقت و مجاز کتاب «وافیه الأصول» ملا عبدالله بن
محمد تونی بشروی، معروف به فاضل تونی (۱۰۷۱ق).
آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اللفظ ان استعمل فیما وضع له فحقیقه الخ جعل
المصنف المقسم مطلق اللفظ».

۲. غایة المأمول فی شرح زبده الأصول (پ - ۶۳ - ۲۲۶ ر) (اصول فقه - عربی)

از: جواد بن سعدالله بن جواد کاظمی، فاضل جواد (۱۰۶۵ق؟)
آغاز: «نحمدک یا من وقفنا لسلوک طریق العمل بکتابه المبین و نشکرک یا من هدانا».
انجامه: «و قد اتفق الفراغ من کتابه هذا الشرح ... علی ید اقل الطلاب و المحصلین ...
احمد بن حسین خوانساری».

رساله اول: نسخ، بی‌کا، جمعه، جمادی‌الاولی ۱۲۴۶، عناوین: نانوشته، رساله دوم: نسخ، اقل
الطلاب و المحصلین احمد بن حسین خوانساری، آخرین ساعات پنجشنبه دهه دوم محرم،
فصل سوم از سال ۱۲۴۶ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، یادداشت تملک هدایت‌الله بن
محمدرضا اسفرنجانی با مهر بیضوی «الراجی الی الله هدایت‌الله ابن محمدرضا»، اهدایی
آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: تیماج روغنی، با لچک ترنج و سرترنج ضربی زرین مجدول گرهی.
۲۲۶گ، ۲۴س در هر دو کتاب، ۱۵ × ۲۰سم

مجموعه

۱. حدیث کرخی (پ - ۴ - ۵ ر) (کلام - عربی)

فهرست کتابخانه مجلس: ج ۹، ص ۵۰.
مناظره‌ای است میان ابوعبدالله کرخی و دانشمندان در مجلس حجاج بن یوسف ثقفی
(۹۵ق) در مسائل امامت و متعلقات آن.

آغاز: «قال حدثنا الكرخي قال حضرت مجلس الحجاج بن يوسف الثقفي و الناس عن حوله محدقين».

انجام افتاده: «... فقال له الحجاج من يحول بيني و بينك فقال له الامام (عليه السلام) يحول بيني و بينك الذي يحول بين المرء و قلبه».

۲. **نصاب الصبيان** (۷پ - ۳۵پ)
(لغت منظوم - فارسی)

از: ابونصر مسعود بن ابی بکر فراهی (۴۶۰ق)

انجامه: «قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب على يد اقل الطلاب ابوطالب في مدرسة الطالبية في يوم السبت ثامن شهر شوال المكرم ۱۲۴۶».

۳. **ترجمة الصلاة** (۳۶پ - ۴۰ر)
(فقه - فارسی)

از: محسن بن شاه مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)

الذريعة: ج ۴، ص ۱۱۴؛ کتابشناسی فیض کاشانی: ص ۱۵۸ - ۱۶۰.

آغاز: «هر که نه گویا به تو خاموش به * هر چه نه یاد تو فراموش به».

رساله یکم: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، رساله دوم: نسخ، ابوطالب، شنبه ۸ شوال المکرم ۱۲۴۶، در مدرسه طالبیه «تبریز»، عناوین و نشانیها: مشکى، با حواشی، رساله سوم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: مشکى، اهدای آیت الله مرعشی نجفی در چهارم جمادى الثانيه ۱۳۷۲.
جلد: تیماج یشمی، عطف: تیماج قرمز.
۴۴گ، ۱۹س در رساله‌های ۱ و ۳، ۱۲س در رساله ۲، ۱۶ × ۲۱سم

۱۲۱۳

مجموعه

۱. **درهم الکیس (= منتخب رساله تجهيز الجنائز)** (۱پ - ۲۵ر)
(فقه - عربی)

از: حامد بن کمال الدین الویکا (قرن ۱۲ق)

این کتاب گزیده‌ای از کتاب تجهيز الجنائز است که در یک مقدمه در عیادت مریض و هشت فصل بدین قرار: فصل فی المحتضر، فصل فی التکفین، فصل فی الصلوة علی المیت، فصل فی حمل الجنازة، فصل فی القبر و الدفن، فصل فی المرثیة و التعزیه و البکاء و ارسال الطعام إلى اهل المیت، فصل فی ما یکره فی القبور، فصل فی احوال المیت و یک خاتمه فی رؤیة النبی (صلی الله علیه وآله) مرتب شده است.

اتمام تألیف در ذیقعدہ ۱۰۹۹.

فنخا: ج ۱۴، ص ۵۴۶.

آغاز: «الحمد لله الذى خلق الموت والحياة لیبولنا اینا احسن عملاً و علمنا تدفیننا بارشاد الطیر».

انجام: «قد فرغ من تنظیمها و ترصیعها حامد بن کمال‌الدین الویکا، ظهر روز چهارشنبه، ۱۹ ذی‌القعدة سنة التاسعة و تسعين بعد الألف ۱۰۹۹».

۲. رساله‌ای در قرائت (۲۶-۳۱ پ)
از: خدایار (؟)

در تبیین مخارج حروف و مسائل تجوید در ضمن شش برگ است.
آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... این رساله‌ای است مختصر و مفید نزد ارباب دانش و اصحاب بینش».

انجام: «تمت بعون الملك الوهاب ... خاک پای طالبان اقل خلق الله خدایار، خدایار او باشد».

۳. رساله‌ای در تجوید (۳۲-۳۶ ر)
از: ناشناخته

در این رساله مباحث تجوید در ضمن چهارده فصل بیان شده است.
آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... فهذه الرسالة يتعلق بتجوید القرآن فصل فی الاظهار اعلم».

انجام: «والله الموفق للسداد والرشاد يافتاح و صلى الله على خير خلقه محمد - صلى الله عليه و آله اجمعين -».

۴. السبعيات في مواظب البريات (۳۷-۱۲۶ پ)
از: ابونصر محمد بن عبدالرحمان همدانی (؟)

مؤلف در این کتاب به مناسبت عدد هفت و خصایصی که در آن است، هفت مجلس به نام روزهای هفته (از شنبه تا جمعه) تنظیم کرده و در هر یک مطالبی مرتبط با همان روز را با نقل پاره‌ای از احادیث اخلاقی و داستان‌های پیامبران که در آن روزها رخ داده، آورده است.

آغاز: «الحمد لله الملك الجبار العزيز الغفار المهيمن الستار و الصلاة على سيدنا محمد المختار سيد الأبرار».

انجام: «وقالت اذا خرجت من القبر يوم القيامة ارفع هذا الحرير و اشفع عصاة امة محمد (صلى الله عليه وآله)».

انجامه: «تمت هذه النسخة الشريفة المسمى بسبعيات في يوم سه شنبه على يد الفقير الحقيق ... محمد».

رساله يكم: نسخ، بی‌ک، ۱۲۱۵ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله دوم: نسخ، بی‌ک، ۱۲۲۸ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله سوم: نسخ، بی‌ک، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، چند بیت فارسی در تجوید در انجام این رساله با تاریخ ۱۱۲۶ آمده است، رساله چهارم: نسخ، محمد، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: مشکى، اهدای آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ش. جلد: مقوا، عطف و گوشه‌ها: تیماج. ۱۲۶گ، ۱۵×۲۱سم

۱۲۱۷

مجموعه

۱. خلاصه الحساب (۳پ - ۲۱ر) (حساب - عربی)

از: شیخ بهایی، بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ق)

۲. بخش‌هایی از کشکول شیخ بهایی (۲۱پ - ۶۱ر در حاشیه) (متفرقات - فارسی)

۳. رساله‌ای در علم حساب (۲۵پ - ۵۰ر، در متن) (حساب - فارسی)

از: ابراهیم رحیمی (؟)

زمانی که مؤلف در ولایت کمره به خواهش دوستی به تدریس علم حساب می‌پرداخت، مبادرت به نوشتن مباحث درس خود کرد، تا اینکه رساله موجود در یک مقدمه در تعریف علم و تعریف عدد و سه مقاله نگاشته شد.

آغاز: «حمد بی حد که محاسبان دفاتر افلاک و مهندسان معموره خاک».

انجام: «چون معرفت ارتفاعش موقوف به اسطرلاب بود ذکرش مناسب این مختصر

نموده و الله الهادی».

انجامه: «تمت الرسالة علی ید اقل عباده ذوالمنن محمدحسن فی سنة احد و ثلثون و مائین فوق الالف».

۴. سؤال و جواب فقهی (۶۲-۶۹ ر)

(فقه - عربی، فارسی)

از: ناشناخته

سؤال و جواب فقهی است در هشت برگ.

آغاز: «سؤال هرگاه رضیع بر فرشی که در خانه انداخته باشد بولیده و بول از فرش نفوذ کرده بر زمین رسید».

انجام: «لو قال المكلف بلفظ الفارسی ای خدا قربان تو شوم یا فدای تو گردم هل یکون آثما بتلفظ هذه الالفاظ او لا؟».

۵. بندی فلسفی در عالم روحانی و جسمانی (۷۰-۷۶ ر)

(اخلاق - فارسی)

از: حاجی صالح خلخالی

مباحث فلسفی و اخلاقی است، با بهره‌گیری از آیات قرآن.

آغاز: «در علوم حوزوی روشن شده است که ورای عالم محسوس عالم دیگر هست که نسبت آن عالم به این عالم چون نسبت جان باشد با تن».

انجام: «من تحقیقات حاجی صالح خلخالی».

نستعلیق، رساله یکم: محمدحسن بن محمدصادق نوری، ۱۲۳۱ق، رساله دوم: پنجشنبه ماه صفر ۱۲۴۴ در اصفهان، با حواشی، عناوین و نشانیها: مشکی، رساله سوم: محمدحسن، ۱۲۳۱، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله چهارم: بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله پنجم: حاج صادق خلخالی، ۱۱۹۷ق، عناوین و نشانیها: مشکی، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۳ش.

جلد: مقوّا، گوشه‌ها و عطف: تیماج مشکی.

۷۶گ، سطور مختلف، ۱۶ × ۲۱سم

۱۲۲۲

مجموعه

۱. رساله‌ای در سیر و سلوک (۱-۱۵ پ)

(تصوّف - فارسی)

از: محمدعلی بن عبدالحسین نورعلیشاه اصفهانی (۱۲۱۲ق)

رساله‌ای است در اصول، فروع و سیر و سلوک، به نظم و نثر فارسی. آغاز: «بدانکه بر هر مکلفی واجب است که سیاح نظر را در دریای بی‌انتهای فکرت غوطه‌ور سازد».

انجام افتاده: «زبان انکسار بیان باز کرده سیلاب سرشک از دیده».

۲. القصيدة العينية (۱۷ پ - ۲۲ پ) (ادب، مناقب - عربی)

از: ابوهاشم اسماعیل بن محمد بن زید بن ربیعہ حمیری (۹۳ق) قصیده مشهوری است در فضایل ائمه اطهار (علیهم السلام) با دیباچه و ترجمه منظوم زیرنویس فارسی.

آغاز: «حکی عن فضیل بن عبد ربّه قال دخلت علی الامام موسی بن جعفر (علیه السلام) فقلت له یا سیدی اتی».

انجام: «و بعدها صلّوا علی المصطفی و صیّنه حیدرّه الأصلح».

۳. القصيدة الججلوتية (= التائية) (۲۳ پ - ۲۵ ر) (اشعار - عربی)

قصیده‌ای است تائیه در ۵۵ بیت منسوب به امام علی (علیه السلام). الذریعة: ج ۳، ص ۲۰۳ و ج ۱۷، ص ۱۱۳.

آغاز: «بدات بيسم الله روجی به اهتدت * الی كشف اسرار بباطنه انطوت».

انجام موجود: «توسلت یا ربّ الیک بجاههم * و اسمائک الحسنی اذا هی جمعت».

۴. دیوان مجنون عامری (۲۵ پ - ۷۴ پ) (ادب - عربی)

گردآوری و روایت: ابوبکر والبی.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... حدّث ابوبکر الوالبی قال حدّثنی ابوجعونة الذهلی عن ابی العالیة عن رجل من ابی العجل».

۵. التنبیهات علی معانی السبع العلویات (۷۶ پ - ۱۴۵ ر) (ادبیات - عربی)

از: صفی‌الدین محمد بن الحسن بن ابی‌الرضا راوندی (قرن ۸ق) عزالدین عبدالحمید بن ابی‌الحدید (۶۵۵ق) هفت قصیده در مدح پیامبر اکرم و امیرالمؤمنین و امام حسین (علیهم السلام) سروده که به نام «القصائد السبع العلویات»

شهرت دارد. این قصاید را صفی‌الدین محمد بن الحسن در این کتاب به اختصار شرح کرده که بیشتر جنبه ادبی دارد.

التراث العربی: ج ۴، ص ۴۸۸؛ فنخا: ج ۹، ص ۲۷۶ - ۲۸۱.

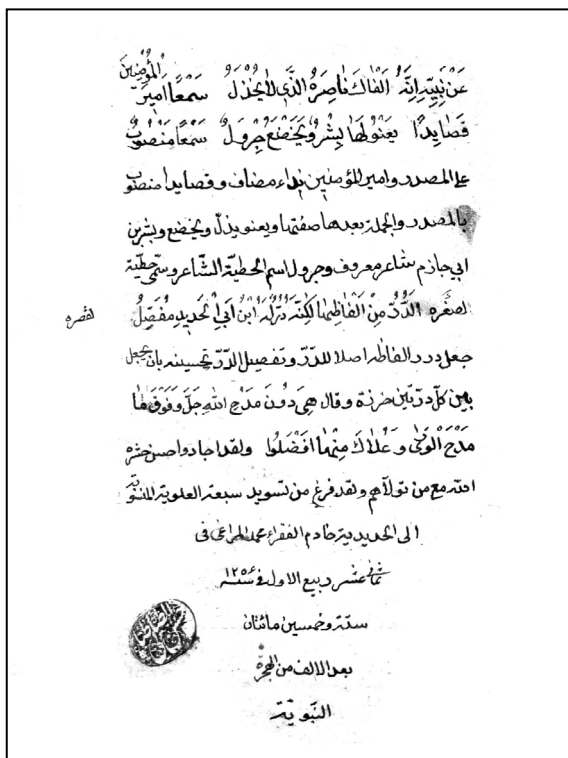
آغاز: «بواجب الوجود استعین و بارشاده سبیل الحق استبین».

انجام: «... هی دون مدح الله جلّ و فوق ما مدح الورا و علاک منها افضلوا».

رساله‌های یکم تا چهارم: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین: نانوشته، ذکر برخی از ادعیه و اذکار با خواص آنها در هامش و برخی با ترجمه ترکی و در پایان دعای «یا من تحل به عقد المکاره» از امام سجاد (علیه السلام) با ترجمه فارسی، با مهر «قل هو الله احد»، رساله پنجم: نسخ، محمد مراغی، ۱۸ ربیع الاول سال ۱۲۵۶، با مهر بیضوی «حسن الطباطبائی»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی، با مهر کتابخانه.

جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، با نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۱۴۶گ، ۱۹س در شماره ۱، ۷س در شماره ۲، ۱۵س در شماره ۳، ۱۲س در شماره ۴، ۱۵س در شماره ۵، ۲۱ × ۱۵سم

انجام «التبیهات علی معانی السبع العلویات»،
از: راوندی - ۱۲۲۲

مجموعه

۱. بقاء اجساد الائمة فی قبورهم (۳- ۵) (اعتقادات - عربی)

از: میرزا محمد مهدی بن هدایت‌الله خراسانی (شهید در ۱۲۱۸ق)
در این رساله دیدگاه‌های مشهور و غیر مشهور متأخرین در موضوع بقاء اجساد ائمه اطهار
(علیهم السلام) در قبورشان آمده است. تألیف در ۱۲۱۷ق.
فنخا: ج ۶، ص ۸۲.

آغاز: «مسئله المشهور بین المتأخرین أن أجساد المعصومین - علیهم الصلوة من رب العالمین - فی قبورهم الشریفه».

انجام: «و هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه العجالة و ارجوا من الله خیر الحاجة بحق فاطمة و ابیها و بعلمها و ابنیهما».

۲. رساله نوروزیه (۵- ۴۲) (آداب - فارسی)

از: محمد مهدی بن هدایت‌الله خراسانی (شهید در ۱۲۱۸ق)
مؤلف این رساله را در رد بر «رساله نوروزیه» ملا محمد اسماعیل مازندرانی خواجه‌ی
(۱۱۷۳ق) با عنوان «قال - اقول» نوشته و چنین پیداست که خواجه‌ی نیز در رساله خود به
«رساله نوروزیه» عمادالدین محمود بن مسعود شیرازی نظر داشته است.

فنخا: ج ۳۳، ص ۸۴۴ و ۸۵۱ - ۸۵۲؛ فهرستواره منزوی: ج ۴، ص ۳۱۰۴.
آغاز: «بعد حمد بی حد خدا را و نعت بی عد مصطفی و ائمه هدی را چنین بر جبین
صفحه می نگارد که چون».

انجام: «و اگر اصلاح پذیر نباشد نقاهت عذری است واضح هر کس نقیه شده باشد
می داند. تمت».

۳. الجبر و الاختیار (۴۲- ۵۲) (کلام - عربی)

از: مولی محمد باقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (۱۲۰۵ق)
حاشیه‌ای است بر گفته آقا جمال خوانساری در «حاشیه المختصر» در موضوع شبهه جبر
و اختیار.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين هذه شبهة مشككة و مغالطة معضلة اوردها الأشاعرة على المعتزلة».

انجام: «لوسلمنا و فرضنا حصول استبعاد من شبهاتك نقول مجرد الاستبعاد لا يضرنا على ما عرفت».

۴. [المسائل التسعة الفلسفية] (۵۳- ۷۴ر) (فلسفه - عربی)

از: ناشناخته

مؤلف مطالب رساله را در نه مسأله مرتب کرده که به نظر وی این مسائل در کتب پیشین مطرح نشده. مسأله اول آنها «انّ الوجود عين الواجب» و مسأله نهم «نقدی بر بودن امکان علت احتیاج به مؤثر» است.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل الانسان انموذجا من العالم الكبير و علمه من العلم ما يدور عليه فلک التدبير».

انجام: «و باقی المقولات^۱ التي يقع فيها الحركة فتأمل جداً».

۵. الفوائد الحکمیة (۷۴- ۱۱۴ر) (فلسفه - عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسایی (۱۲۴۱ق)

فنخا: ج ۲۴، ص ۳۸۹-۳۹۲.

مطالب فلسفی است که در دوازده فایده مرتب و بنا به گفته مؤلف به جهت آنان که می‌خواهند در معارف الهی تعمق نمایند، نوشته شده و گفته است که بیشتر این مطالب در کتاب‌های دیگر وجود ندارد.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... الفائدة الاولى في ذكر تفصيل الادلة الثلاثة و ذكر مستندها و شرطها».

انجام: «و مع هذا فان عرفت فانت انت و الله ولى التوفيق قد تمت الرسالة... في سنة ۱۲۲۷».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف و مشکى، اهدایى آیت‌الله مرعشى نجفى در ۱۳۴۳ش.

جلد: مشتمع، عطف: تیماج قرمز.

۱۱۳گ، ۱۹س، ۱۴ × ۲۰/۵سم

۱ از این انجام به ذهن می‌رسد نام رساله «المقولات» یا «المقالات» باشد؟ با مراجعه به این دو مدخل در فنخا، چنین رساله‌ای با خصوصیات مذکور یافت نشد.

مجموعه

۱. صرف میر (پ ۱ - ۲۷ پ) (صرف - فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

۲. ترجمة العزى فى التصريف (۲۸ پ - ۶۴ ر) (صرف - فارسی)

از: ناشناخته

ترجمة فارسی از رساله «العزى فى التصريف» اثر عزالدین ابراهیم بن عبدالوهاب بن ابراهیم زنجانی (حدود ۶۶۰ ق) است.

آغاز: «اعلم ان التصريف فى اللغة ... يعنى بدانکه تصريف در لغت عرب به معنى تغيير است».

انجام: «و الفعله ... و فعله بکسر فاء از برای نوع است از فعل نیکوئی».

۳. شرح العوامل المائة (= شرح العوامل للجرجانی) (۶۴ پ - ۸۳ ر) (نحو - عربی)

از: ملا بهاء الدین محمد بن تاج الدین حسن اصفهانی، فاضل هندی (۱۱۳۷ ق)

فنا: ج ۲۰، ص ۱۵۸ - ۱۶۰.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فان العوامل فى النحو على ما الفه الفاضل عبدالقاهر بن عبدالرحمان».

انجام: «فهذه مائة عامل ولايستغنى الصغير والكبير والرفيع والوضيع من معرفتها».

رساله يكم: نسخ، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، با حواشی، رساله دوم: نسخ معرب در متن و نستعلیق در ترجمه، سنه ۱۱۲۶ ق، عناوین و نشانیها: شنگرف، حاشیه نویسی دارد، رساله سوم: نسخ، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، تملك على بن على محمد، اهدای آیت الله مرعشی نجفی.

جلد: تیماج خرمایی، با لچک ترنج، عطف: قهوه‌ای.

۸۳ گ، سطور مختلف، ۱۷/۵ × ۲۲ سم

مجموعه

۱. ابواب الجنان (پ ۱ - ۱۹۱ پ) (اخلاق - فارسی)

از: میرزا رفیع‌الدین محمد بن فتح‌الله واعظ قزوینی (۱۰۸۹ق)
 نسخه حاضر باب دوم است که متضمن پنج مطلب است.

۲. اخلاق ناصری (۱۹۲-۲۰۲پ) (اخلاق - فارسی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ق)
 نسخه موجود فصل‌های چهارم و پنجم از مقاله دوم و فصل هشتم از مقاله سوم در وصایای
 منسوب به افلاطون را شامل است.
 آغاز: «و بعد محرر این مقالت و مؤلف این رسالت ... محمد بن محمد بن الحسن
 الطوسی».

انجام: «و پادشاه به استحقاق آن باشد که آزادمردان را به نیکوئی بنده خود تواند کرد و
 بندگان را آزادی تواند بخشید».

۳. مضمار دانش = فرس نامه (۲۰۲-۲۴۲پ) (جانورشناسی - فارسی)

از: نظام‌الدین احمد گیلانی (قرن ۱۱ق)
 فهرستواره منزوی: ج ۵، ص ۳۹۱۷.
 آغاز: «سپاس بی‌قیاس خداوند جهان را که ابلق لیل و نهار چندان که خیابان ازل و ابد را
 در نوردد».

۴. فرس نامه منظوم (۲۴۳-۲۵۰پ) (جانورشناسی - فارسی)

از: صفی (قرن ۱۰ق)
 در شناخت نژاد و پرورش و بیماری‌ها و درمان اسب است که اهدا به شاه‌طهماسب
 صفوی (حك ۹۸۴ - ۹۳۰ق) شده است.
 فهرستواره منزوی: ج ۵، ص ۳۸۸۵.

آغاز: «الهی رخس طبعم را برانگیز * به میدان سخن سازش سبک تیز».
 انجام: «پس اجزا را تماشا در گلو کن * سراسر خور و خوارش را نکو کن».

۵. صد پند لقمان حکیم = صد پند منظوم (۲۵۰-۲۵۲پ) (ادب - فارسی)

مترجم و ناظم: ناشناخته (قرن ۹ق)

در ۹۷ بیت وصایای مشهور لقمان حکیم به پسرش را به نظم کشیده است.
آغاز: «حمد بی حد کردگار پاک را * آنکه ره نبود درو ادراک را».

انجام: «سال هجرت هشت صد و پنجاه هشت * رفته بود آن گه که این منظوم گشت».
۶. خلاصة التنزیل (۲۵۲پ - ۲۵۴پ) (تجوید منظوم - فارسی)

از: مولی عمادالدین علی قاری استرآبادی، ابن عماد
در فتنه: ج ۱۳، ص ۸۴۳ نام رساله «خلاصة الترتیل فی اداء الحروف للتنزیل» و نام
مؤلف علی بن علی شریف استرآبادی (قرن ۱۰ق) ثبت شده، در حالی که تاریخ تألیف
۸۰۳ق تعیین شده و اولین نسخه‌ای که معرفی کرده، مورخه ۸۳۲ق است؟!
آغاز: «ای بنام تو افتتاح کلام * در ثنایت زبان رسیده بکام».

انجام: «کرد نامش خلاصة التنزیل * فی اداء الحروف و التنزیل».
۷. نظم الالهی (= لؤلؤیة) (۲۵۴پ - ۲۶۰ر) (تجوید منظوم - فارسی)

از: سید ابوالقاسم، قاری مشهدی (قرن ۱۱ق)
آغاز: «ای کلام از انتظام نام ذات در نظام * وی ز شهد شکرین شکر زبان شیرین
بکام».

۸. تحفة الابرار (۲۶۰ر - ۲۸۱ر) (تجوید - فارسی)

از: مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی (۱۰۸۰ق)
منتخبی است از کتاب «تحفة القاری» مؤلف که در یک مقدمه در بیان فضیلت و تلاوت
قرآن و آداب تعلیم آن و دو باب اول در بیان مخارج حروف و لوازم آن در پنج فصل و باب دوم
در بیان مستحسنات قرائت در چهار فصل، به نام شاه عباس دوم نگاشته شده است.
آغاز: «شکر و سپاس و ستایش بی قیاس مر قادری و حکیمی را سزد و شاید که به مقتضای
قدرت کامله».

۹. صیغ العقود و النکاح (۲۸۱ر - ۲۸۴پ) (فقه - فارسی)

از: علامه مولی محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ق)
آغاز: «الحمد لله الذی احل النکاح و ندب الیه و حرم الزناء و السفاح و توعد علیہ».

۱۰. صیغ التزویج و النکاح (۲۸۵-۲۸۶ پ) (فقه - فارسی)

مطابق با فتوای حجت‌الاسلام شفتی.

رساله‌ای است مختصر در صیغ نکاح و انواع تعبیرات آن، طبق فتوای حجت‌الاسلام شفتی.

آغاز: «بدانکه هر یک از الفاظ نکاح و تزویج که استعمال می‌شود متعدی به نفس است نسبت به مفعول اول (لا غیر)».

انجام: «مخفی نماند که در لفظ تزویج، تعدی به سه چیز می‌شود به با و لام و من و در لفظ نکاح به دو چیز».

۱۱. [رساله‌ای در اصلاح وسواسی] (۲۸۷-۲۹۳ پ) (فقه - فارسی)

از: ناشناخته

تعدادی از مسائل و احکام شرعی متعلق به وسواس را با بهره‌گیری از احادیث، در پنج تحقیق و یک خاتمه آورده است. گویا نویسنده، این کتاب را برای شاه طهماسب صفوی نگاشته است.

رساله‌ای به زبان عربی در این موضوع، حسین بن عبدالصمد عاملی (۹۸۴ق) (پدر شیخ بهایی) برای شاه طهماسب صفوی نگاشته، موسوم به «العقد الطهماسبی = وسواسیه» که نسخه‌های خطی متعددی از آن در کتابخانه بزرگ آیت‌الله مرعشی نجفی و دیگر مکتبات موجود است و در دفتر دهم میراث اسلامی ایران، به چاپ رسیده است. فنخا: ج ۲۲، ص ۷۴۵.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... و بعد چون شکر نعمت مقتضی استدعای بقای سلطنت سلطان ملک‌پناهی است».

انجام: «و چون مقصود در این مقام بیان سهولت طهارت بود بدین قدر اختصار نمود و السلام علی من اتبع الهدی».

رساله یکم: نستعلیق، عبدالمحمد بن زین‌العابدین نوری، دوشنبه رمضان ۱۲۱۱، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله دوم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی، رساله سوم: سه‌شنبه ۱۳ جمادی‌الثانیه ۱۲۱۴، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله چهارم:

نستعلیق چلیپا، بی‌کا، دوشنبه، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله پنجم: نستعلیق، عبدالمحمد نوری، چهارشنبه ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۲۱۴، عناوین و نشانیها: مشکى، رساله ششم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله هفتم: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین: شنگرف، رساله هشتم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین: شنگرف، رساله نهم: نستعلیق، عبدالمحمد بن زین‌العابدین نوری، چهارم ربیع‌الاول ۱۲۱۷، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای حواشی، رساله دهم: نستعلیق، پروین، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله یازدهم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، با ترنج و سرترنج و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.
۲۹۴گ، ۱۵س، ۱۵/۵ × ۲۱/۵سم

۱۲۵۵

مجموعه

۱. معالم الأصول (۲پ - ۵۹ر) (اصول فقه - عربی)

از: ابومنصور حسن بن زین‌الدین عاملی (۱۰۱۱ق)

۲. حاشیة تهذیب المنطق (۶۰ر - ۱۲۶پ) (منطق - عربی)

از: نجم‌الدین عبدالله بن حسین یزدی (۹۸۱ق)

کتاب یکم: شکسته نستعلیق، شنبه دوازدهم جمادی‌الاولی ۱۲۲۱، کتاب دوم: نسخ، عبدالله بن شیخ محمدحسین، یکشنبه، ذی‌القعدة الحرام ۱۲۷۵، عناوین و نشانیها: شنگرف، تملک ابومحمد در تاریخ ۱۲۸۱ق، با مهر بیضوی «العبد المذنب ابومحمد»، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ش.

جلد: مشتمع آبی، عطف: تیماج قرمز.

۱۲۷گ، سطور مختلف، ۱۵ × ۲۱/۵سم

۱۲۶۶

مجموعه

۱. رساله عملیه (۱ر - ۷۱پ) (فقه - عربی)

برگرفته از فتاوی آقا میر سید علی بن سید محمدعلی طباطبایی (۱۲۳۱ق)

این اثر که یکی از شاگردان میر سید علی طباطبایی (صاحب ریاض المسائل) از رساله عملیه وی برگزیده است، شامل مجموعه‌ای از احکام در طهارت، نماز، زکات، خمس، کفارات و روزه است.

آغاز افتاده: «... و همچنین بسم الله گفتن در وقت گذاشتن دست در آب یا به پیشانی و در هر وقت بسم الله گفتن».

انجام: «این بود مسائل مأخوذه از فتاوی جناب سیدی استادی و آقائی آقا میر سید علی طباطبایی - دام ظلّه العالی -».

۲. اصول دین (۷۲پ - ۱۰۵پ) (عقائد - فارسی)

از: میرزای قمی، میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی (۱۲۳۱ق)

آغاز: «الحمد لله رب العالمین اما بعد چنین گوید اقل عباد الله ... که این چند کلمه‌ای است بر اصول دین با دلیل‌های اجمالی».

۳. منتخب و مترجم از رساله حیدریّه در مسائل فقهیه (۱۰۶پ - ۱۶۶پ) (فقه - فارسی)

از: سید کاظم بن قاسم حسینی رشتی (۱۲۵۹ق)

ترجمه مجموعه مسائلی است منتخب از «رساله حیدریّه» احمد بن زین‌الدین احسایی (۱۲۴۱ق).

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اما بعد؛ پس این کلماتی است چند که منتخب و مترجم از رساله حیدریّه در مسائل فقهیه».

انجام: «و هرگاه پیش از وقت بیرون رفتن بالغ شود همان نماز کفایت می‌کند و السلام».

۴. رساله‌ای در پاسخ چند سؤال فقهی (۱۶۷ر - ۱۷۳ر) (فقه - فارسی)

از: سید کاظم بن قاسم الحسینی رشتی (۱۲۵۹ق)

پاسخ به سؤال‌های فقهی و اعتقادی است که بعضی از اصحاب معرفت مطرح ساخته بودند.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اما بعد؛ چنین گوید فقیر خاکسار و ذره‌بی مقدار کاظم بن قاسم حسینی رشتی».

انجام افتاده: «یا در نعیم یا در جحیم زیرا که در آخرت لهی الحیوان».

رساله اول: نسخ، بی‌کا، جمعه هفتم ذی‌قعدة الحرام ۱۲۳۰، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله

دوم: نسخ، حسن بن ملک محمّد، پنجشنبه شهر محرم الحرام ۱۲۳۱، عناوین و نشانیها: شنگرف،

رساله سوم: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، رساله چهارم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا،

سده سیزدهم، عناوین و نشانیها، مشکی، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق، با مهر کتابخانه.

جلد: تیماج قرمز مجدول.

۱۷۳گ، سطور مختلف، ۱۴/۵ × ۲۰/۵سم

۱۲۹۸

مجموعه

۱. **معالم الأصول** (ار - ۹۴پ) (اصول فقه - عربی)

از: ابومنصور حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ق)

آغاز افتاده: «قال سمعت امیرالمؤمنین (علیه السلام) یحدّث عن النبی (صلی الله علیه وآله) انه قال فی کلام له العلماء رجلا ن.»

۲. **خلاصة الحساب** (۹۵پ - ۱۱۶پ) (حساب - عربی)

از: شیخ بهایی، بهاءالدین محمد بن الحسین عاملی (۱۰۳۰ق)

رساله یکم: نستعلیق، محمد سلیمانی، ۱۲۱۹ق، رساله دوم: اول جمادی الاولی ۱۲۱۶، عناوین و نشانیها: مشکی یا نانوشته، رساله یکم دارای حواشی، با جداول و اشکال مربوطه در رساله دوم، با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد»، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۲ش.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی، با نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۱۱۶گ، سطور مختلف، ۱۶ × ۲۲سم

۱۲۹۹

مجموعه

۱. **جامع الفوائد فی حصول المقاصد** (۸۴پ - ۸۴ر) (علوم غریبه - فارسی)

از: محمود بن محمد دهدار (قرن ۱۱ق)

رساله مختصری است در جفر در یک فاتحه، پنج فصل و یک خاتمه. مؤلف این رساله را پس از بازگشت از سفر هند برای فرزندش محمد (عیانی شیرازی) نگاشته است.

آغاز: «کتاب جوامع الفوائد... الهی باب خلوتخانه راز* ز لطف خود به روی بنده کن باز

/رهم بنما به منزلگاه تحقیق.»

انجام: «و این عمل طریق حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام) که اسماء ترکیب کرده موافق طالب نمایند و ملائکه سازند».

۲. رساله در اعداد و حروف (۸۶ - ۸۷ پ)

(اوافق - فارسی)

از: ناشناخته

رساله مختصری است در بیان اعداد و حروف و اهمیت آن در دو برگ.

آغاز: «سپاس و ستایش نامتناهی حضرت ملک الملکی را که جز مهندس».

انجام افتاده: «این شکل را بر گلاب و زعفران و شکر بر پاره».

۳. رساله‌ای پزشکی [۸۸ - ۹۳ پ]

(پزشکی - فارسی)

از: ناشناخته

رساله طبّی است در ابواب و فصول مختلف، در این نسخه از باب ۷ تا ۲۴، اول امراض و

سپس تحت عنوان «علاج» داروهای گیاهی امراض را توضیح می‌دهد.

آغاز افتاده: «... شویت هر یک دو مثقال با هلیله بیامیزد».

انجام افتاده: «در میان سروش بر سر آن به پوش که روزش».

رساله یکم: نستعلیق، بی‌کا، ۱۲۵۵ق، عناوین و نشانیها و اشکال و جداول: مشکى، رساله‌های

دوم و سوم: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنگرف، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی

در ۱۳۴۰ش.

جلد: تیماج مشکى مجدول گرهى.

۹۳گ، سطور در رساله اول مختلف، ۱۸ در رساله دوم، ۱۵ در رساله سوم، ۱۶ × ۲۱سم

۱۳۳۴

مجموعه

۱. الحقائق (۲ - ۱۲ پ)

(اخلاق - عربی)

از: محمد محسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)

نسخه حاضر بخش کوچکی از کتاب، از الباب الثالث فی معرفة النفس مقاله اول تا

بخشی از مقاله دوم را دربردارد.

آغاز افتاده: «الباب الثالث فی معرفة النفس و نعی بها الجوهر اللطیف الملکوتی».

انجام افتاده: «... و آنما يتأكد آثارها بكثرة المواظبة على العبادات و غايته هذه».

۲. الشفاء في الحكمة العلمية النظرية (۱۳ - ۲۰ پ) (فلسفه - عربی)

از: شیخ الرئيس حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۷ ق)

نسخه حاضر از فصل اول مقاله اول الهيات می باشد.

آغاز افتاده: «و اذ وقفنا الله تعالى ولى الرحمة و التوفيق فاوردنا ما و جب ایراده فى معانى

العلوم المنطقية و الطبيعية و الرياضية».

انجام افتاده: «لأنّ جميع المسائل يستند فى جميع براهينها اليه بفعل او بقوة بل ربّما كان

المبدأ».

۳. [رسالة فلسفية] (۲۳ - ۳۰ پ) (فلسفه - عربی)

از: ناشناخته (متأخر است)

از کتاب «اخوان الصفا» و «فتوحات» شیخ مطالبی را نقل می کند.

آغاز افتاده: «... الموافقة للحروف الثلاث و الكلمات الثلاث فاولها مرتبة الذات و هى

حضرة الوجود».

انجام افتاده: «و اما فى الثانى فلأنّ لهم الاستعداد لاستخراج النتائج اليقينية».

۴. شرح حکمة العين (۳۳ - ۳۴ ر) (فلسفه - عربی)

از: شمس الدين محمد بن مبارك شاه بخاراىى (ميرک بخارى) (قرن ۸ ق)

آغاز: «بسمله ... اما بعد حمد الله فاطر ذوات العقول النورية و مظهر خفيّات اسرار

الربوبية المبدع بنوره المشرق محركات الاجرام العلوية».

انجام افتاده: «و اعلم انّ الطالب السالك الى الله اذا لاحظ بما له من صفات الجلال».

۵. مفاتيح الشرايع (۳۵ - ۱۶۶ پ) (فقه - عربی)

از: محمد محسن بن مرتضى، فيض كاشانى (۱۰۹۱ ق)

نسخه حاضر از ميانه نقص دارد.

آغاز: «الحمد لله الذى هدانا لدين الاسلام و سنّ لنا الشرايع و الأحكام بوسيلة النبى

المختار».

انجام: «هذا آخر الكلام في فن العبادات و السياسات من مفاتيح الشرايع و يتلوه فن العادات و المعاملات».

۶. **النافع يوم الحشر في شرح الباب الحادي عشر** (۱۶۷ر - ۱۷۸پ) (كلام - عربي)

از: مقداد بن عبدالله سيوري، فاضل مقداد (۸۲۶ق)

آغاز افتاده: «... فلان الحركة عبارة عن الحصول الاول في المكان الثاني فيكون مسبقاً بالمكان الاول ضرورة عن الحصول الثاني في المكان الاول».

انجام افتاده: «الرابعة في انه تعالى يفعل لغرض».

۷. **حاشيه بر ديباجه شرح تصريف تفتازاني** (۱۸۱پ - ۱۸۴پ) (صرف - فارسي)

از: ناشناخته

حاشیه ای است بر دیباجه «شرح تصريف» مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ق). بنابراین متن اصلی «العزى فى التصريف» از زنجانی و شرح آن از تفتازانی، ولی حاشیه نویسنده آن ناشناخته است.

آغاز: «انّ اروي زهر تخرج في رياض الكلام من الاكمام الى قوله حمد الله سبحانه مقصود شارح به ايراد اين جمله اثبات آن است که حمد خدای تعالی احسن حمد است».

انجام: «پس اشتقاق کرده لفظ أفرغته از لفظ افراغ که لفظ مستعار است، پس استعاره در افرغیه تابع استعاره افراغ است».

انجامه: «تمّ فی ثانی عشر محرم الحرام ۱۲۱۵».

۸. **رسالة في العروض** (۱۸۵پ - ۱۸۸پ) (ادبیات - عربي)

از: ناشناخته

قواعد عروض و وزن شعری مربوط به بحرالرجز در ضمن سه برگ آمده است.

آغاز: «الحمد لله الذى ايدنا بادراك لطايف الكلام و الصلوة على عمود فسطاط الاسلام».

انجام: «و الا فالبحر بحر الرجز بلاريب لآئه الأصل و الأصل عدم الإضمار».

انجامه: «تمت الرسالة بفضل الله تعالى سلخ صفرالمظفر ۱۲۳۰».

۹. **المزموزة الحسنية** (۱۹۱ر - ۲۰۵پ) (ادبیات - عربي)

از: قوام‌الدین محمد حسینی سیفی قزوینی (۱۱۴۹ق).

قواعد علم عروض است به نظم و شرح به نثر، در ۱۲۵ بیت (= سنیه) که به روش «الرامزة الخزرجية» در ۱۱۳۷ق در قزوین ساخته است. نسخه‌ای از آن در کتابخانه ملک به شماره ۵۷۲۶ (فهرست کتابخانه ملک: ج ۱، ص ۴۸۹) موجود است.

آغاز: «نظم قوام و به استتارا * تاریخها سنیه مقدارا».

انجام: «و هذا وقت ختم الكلام على العروض و القافية و الحمد لله على نعمه الوافية».

انجامه: «تم بعون الله و لطفه على يد اقل الطلبة نورالدين بدارالسلطنة قزوین».

۱۰. **بحوث في العروض و القافية** (۲۰۶پ - ۲۱۰ر) (ادبیات - عربی)

از: ابن قطاع سعدی، ابوالقاسم علی بن جعفر بن علی سعدی (۵۱۵ق)

با شواهد شعری به قواعد عروض و قافیه پرداخته است.

آغاز افتاده: «قال ابن القطاع اعلم ان العرب اهملت من الدوائر الخمس سبعة و عشرين

بناء اهملت».

انجام: «و جميع ما ذكر مبنی علی فقد القرائن فاذا وجدت قصيدة طويلة جميع اجزائها علی».

نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: شنکرف و مشکى یا نانوشته، رساله هفتم:

نستعلیق، بی‌کا، ۱۲۱۵ق، رساله هشتم: بی‌کا، سلخ صفر ۱۲۳۰، رساله نهم: اقل الطلبة

نورالدين، در دارالسلطنة قزوین، تملکی با مهر بیضوی در سال ۱۲۹۲، اهدای آیت‌الله مرعشی

نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۲۰۹گ، سطور مختلف، ۱۶ × ۲۱/۵سم

۱۳۵۱

مجموعه

۱. **تحریر القواعد المنطقية في شرح الرسالة الشمسية** (۱پ - ۱۳۷پ) (منطق - عربی)

از: قطب‌الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ق)

۲. **حاشية تهذيب المنطق** (۱۳۸پ - ۱۸۹ر)

(منطق - عربی)

از: نجم‌الدین ملا عبدالله بن حسین یزدی (۹۸۱ق)

نستعلیق، محمدکاظم بن محمد بن عباسعلی دنیائی نوری، سوم جمادی الاولی سنة ۱۲۰۷،
 عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، با مهر بیضوی «فتح الله» و مربع «محمدباقر»،
 اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
 جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرترنج.
 ۱۸۹گ، ۱۴س، ۲۱×۱۴سم

۱۳۵۸

مجموعه

۱. حاشیه الفرائد (القديمة) (۱پ - ۷۱ر) (اصول فقه - عربی)

از: محمدکاظم بن حسین هروی، آخوند خراسانی (۱۳۲۹ق)
 حاشیه مختصری است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «فرائد الأصول» استادش شیخ
 انصاری (۱۲۸۱ق) که به نام «حاشیه قدیمه» نیز شهرت دارد به گفته «الذریعه» این حاشیه
 دقیق‌ترین حاشیه بر «فرائد» است. که در شوال ۱۳۰۲ به پایان رسیده است.
 فهرست کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی: ج ۳۷، ص ۵۷۱.
 آغاز: «قوله - قدس سره - اعلم ان المكلف اذا التفت الى حكم شرعی (الخ) مراده
 بالمكلف من وضع عليه القلم».

۲. درر الفوائد فی شرح الفرائد (۷۳پ - ۹۶ر) (اصول فقه - عربی)

از: محمدکاظم بن حسین هروی، آخوند خراسانی (۱۳۲۹ق)
 شرحی است بر «فرائد الأصول» شیخ انصاری در مبحث تعارض با عناوین «فائدة -
 فائدة» که در شهر رجب المرجب ۱۳۰۱ به پایان رسیده است.
 فهرست کتابخانه آیت الله مرعشی: ج ۱۶، ص ۱۳۰.
 آغاز: «فائدة التعارض و ان كان هو تنافی الدليلین بحسب المدلول للتناقض و التضاد».
 انجام: «هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه المسئلة و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً».
 نسخ، بی‌ک، بی‌تا، عناوین و نشانیها: مشکى، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در سنه ۱۳۷۲ق با
 مهر کتابخانه.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج.
 ۹۶گ، ۲۱س در نسخه ۱، ۱۹س در نسخه ۲، ۱۵×۲۱/۵سم

۱۳۵۹

مجموعه

۱. تهذیب الوصول الی علم الأصول (پ ۹۵ - پ ۱) (اصول فقه - عربی)

از: علامه حلی، حسن بن یوسف بن مظهر (۷۲۶ق)

آغاز: «الحمد لله رافع درجات العارفين الى ذروة العلا».

انجام افتاده: «و ان كان موضوعاً فيهما فهو الثالث و يشترط».

۲. زبدة الأصول (پ ۹۶ - ۱۵۰ر) (اصول فقه - عربی)

از: شیخ بهایی، بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ق)

رساله یکم: نسخ، بی‌تا، عنوانین: نانوشته، رساله دوم: نسخ، بی‌تا، ۱۲۰۹ق، عنوانین و

نشانیها: شنگرف، صفحات دارای رکابه، اهدای آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر

کتابخانه.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی.

۱۵۰گ، ۱۵س در رساله یکم، ۸س در رساله دوم، ۱۳/۵ × ۲۲سم

۱۳۶۵

مجموعه

۱. حاشیه حاشیه الجرجانی علی شرح الرسالة الشمسیة (پ ۹۰ - پ ۱) (منطق - عربی)

از: قره داوود بن کمال قوجوی (۹۴۸ق)

التراث العربی: ج ۴، ص ۲۶۹.

۲. تحریر القواعد المنطقية فی شرح الرسالة الشمسیة (پ ۹۲ - ۲۰۲پ) (منطق - عربی)

از: قطب‌الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ق)

نستعلیق، محمدعلی بن ملا محمد اسماعیل بن حسینا، دوشنبه رجب ۱۲۳۹، عنوانین و نشانیها:

مشکی و شنگرف، با مهر مربع «جمال‌الدین بن عبدالکریم الرضوی»، اهدای آیت الله مرعشی

نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، با ترنج و سرترنج ضربی و نمای بارگاه کریمه اهل بیت.

۲۰۴گ، ۱۸س، ۱۷/۵ × ۲۱/۵سم

مجموعه

۱. **زبدة الأصول** (اب - ۱۷پ) (اصول فقه - عربی)

از: شیخ بهایی، بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ق)

۲. **تقریب الوصول الی علم الأصول** (اب - ۲۲پ) (اصول فقه - عربی)

گویا از: سید علی بن عطیفه حسینی کاظمی (۱۳۰۶ق)

این رساله مختصر که جامع ابواب اصول فقه است، عبارات آن شبیه «تجرید الکلام» خواجه نصیر طوسی تحریر شده است. یک مقدمه و چهار باب دارد و هر بابی دارای مقاصد و هر مقصدی دارای اصول است.

در باره مؤلف ر.ک: نقباء البشر: ص ۱۴۸۱؛ تراجم الرجال: ج ۲، ص ۱۸۶. دو نسخه از این رساله در کتابخانه بزرگ آیت‌الله مرعشی نجفی به شماره‌های ۷۰۹۸ و ۱۱۳۷۸/۱ نگهداری می‌شود. (فهرست کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی: ج ۱۸، ص ۲۵۲ و ج ۲۸، ص ۶۳۳).

این رساله در نسخه شماره ۷۰۹۸ کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی از ابن عطیفه کاظمی دانسته شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... ورتبه علی مقدمه و ابواب و ختام».

انجام: «لعدم الدلیل لا للدلیل علی العدم و الحمد لله علی الاتمام».

۳. **آداب المناظره** (۲۳ر - ۲۳پ) (مناظره - عربی)

از: فاضل کاشی کبیری

در کیفیت مناظره و شرائط و آداب آن.

الذریعة: ج ۱، ص ۳۱، رقم ۱۵۳.

آغاز: «احمدک یا مجیب کل سائل ... اعلم ان المناظره هی النظر بالبصیره من الجانبین».

انجام: «هذا غاية ما يراد في هذا الباب و من الله تعالى التوفيق لاطهار الحق و لالهام

الصواب في كل باب».

نسخ، مهدی جیلانی، سال ۱۳۰۶ق، عناوین و نشانیها: مشکی، صفحات مجدول به لاجورد، مشکی و شنگرف، درون جدول زراندود، صفحه آغازین با سرلوح زرین، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.
جلد: تیماج مجدول زرشکی.
۲۳گ، ۱۹س، ۱۷ × ۲۲سم

۱۵۱۳

مجموعه

۱. **سعادات ناصری** (پ ۱۳۷ - پ ۱۳۷)
(مقتل - فارسی)
از: آقا بن عابدین بن رمضان دربندی حائری، ملا آقا دربندی (۱۲۸۶ق)
ترجمه بخشی از کتاب «اکسیر العبادات» خود مؤلف است (ترجمه «واقعه کربلا» و شرح اسارت حرم محترم).
فهرست کتابهای چاپی فارسی، مشار: ج ۳، ص ۳۰۰۹؛ فنخا: ج ۱۸، ص ۱۲۴.
آغاز: «الحمد لله الذي جعل معرفة اصحاب الكساء و اهل بيته المعصومين الاطهرين معرفته و طاعتهم طاعته و محبتهم محبته».
انجام: «... و قاطبه موجودات از اصقاع ساهره امکان به عجه و ضجه درآمدند و مثل وقت شهادت سید الشهداء همه گریه کردند و ناله نمودند».
انجامه: «و کان ختام این نسخه شریفه علی يد الحقییر الفقیر اقل الحاج محمد جعفر خویی ۷ صفر ۱۲۹۱».

۲. **جنگ اشعار** (پ ۱۳۸ - پ ۱۸۰)
(اشعار - فارسی)
گردآورنده: محمد جعفر خویی (قرن ۱۳ق)

مجموعه اشعاری است از میرزا اسدالله نایینی متخلص به فقیر، میر سید محمد اصفهانی متخلص به هاتف، قصیده حکیم قآنی، میر ابوالقاسم قائم مقام، خاقانی شیروانی، خسرو ناصری علوی و «هفت بند» ملا حسن کاشی، قصیده «پریشان» آقا میرزا علی اکبر تاجر خویی در هامش و میر علی اکبر بن میر تقی، و قصیده «روضه الوصال» و «مثنوی» با بندهایی به نشر.

آغاز: «روز عاشورا و هنگام زوال * شاه دین چون کرد آهنگ قتال».
 انجام: «سلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار و علی تابعیهم و ناصرهم صلوات الله الملك الغفار».
 نستعلیق زیبا، محمدجعفر خویی، ۷ صفر ۱۲۹۱، عناوین و نشانیها: شنگرف، صفحات دارای
 رکابه، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق با مهر کتابخانه.
 جلد: مشتمع قرمز.
 ۱۸۳گ، ۲۳س، ۱۶/۵ × ۲۶/۵سم

۱۵۹۲

مجموعه

۱. جامع الشتات فی اجوبة السؤالات (پ ۱۹۳ - پ)

(فقه - عربی، فارسی)

از: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱ق)

سؤال و جوابهای فقهی است و این نسخه از طهارت تا حدود را دربردارد.
 آغاز افتاده: «... لأجل غاية من غایاته المستحبة يكون ذلك موجب الرفع الحدث المانع
 (كذا)».

انجام افتاده: «و اما سقوط الرجم على اللاطی المقرّ على نفسه بالفرار عن محل الرجم
 فقد عرفت انه يمكن».

۲. مقالة فی تحقیق اقامة الحدود فی هذه الاعصار (= اقامة الحدود فی زمان الغیبة)

(فقه - عربی)

(۱۹۳ - ۲۱۴پ)

از: سید محمدباقر بن محمدنقی موسوی شفتی (۱۲۶۰ق)

در این رساله مباحث و فروع فقهی مربوط به اجرای حدود الهی در زمان غیبت و انواع
 حدود، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.
 این رساله اخیراً به چاپ رسیده است.

دنا: ج ۴، ص ۵۵۷.

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالقدم و الكمال ... هذه مقالة فی تحقیق اقامة الحدود فی هذه
 الأعصار التي غابت حجة الله عن الاقطار».

انجام: «فالحکم فی المسئلة مما لا ینبغی التأمل فیہ فللہ الحمد و الشکر و المنة».
 نسخ، بی‌کا، بی‌تا، سده سیزدهم، عناوین و نشانیها: شنگرف یا نانوشته، صفحات کمان‌کشی و
 مجدول به شنگرف و دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی در ۱۳۴۱ ش.
 جلد: مشتمع قرمز، عطف: تیماج سوخته‌ای.
 ۲۱۴گ، ۳۳س، ۲۰/۵ × ۳۰سم

۱۶۲۶

مجموعه

۱. **حياة القلوب** (۱پ - ۱۹۴ر)
 (تاریخ - فارسی)
 از: مولی محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ق)
 نسخه موجود جلد اول کتاب است.
 آغاز: «حیات قلوب مرده دلان به وادی ضلالت و حرمان به حمد خداوندی است
 بی‌مانند».

انجام: «و بر این موضع ختم کردیم جلد اول حیات القلوب را در وسط شوال سال هزار و
 هشتاد و پنجم».

۲. **حلیة المتقین** (۱۹۵پ - ۲۸۵پ)
 (اخلاق - فارسی)
 از: مولی محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ق)
 انجامه: «تمت الكتاب ... علی ید محمدباقر بن ... عبدالوکیل سحرآبادی من ملوک
 قهپایه دامغان جهت ملک عیسی قیم مزرعه تل».

نستعلیق، محمدباقر بن ... عبدالوکیل سحرآبادی، ظهر پنجشنبه هفته دوم ماه شوال سنه ۱۱۴۷،
 جهت ملک عیسی قیم مزرعه تل، عناوین و نشانیها: شنگرف، دارای رکابه، اهدایی آیت‌الله
 مرعشی نجفی در سال ۱۳۷۲ق.
 جلد: تیماج قرمز مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای.
 ۲۸۵گ، ۲۷س، ۲۰/۵ × ۳۲سم

۱۶۵۳

مجموعه

۱. **تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة** (۱پ - ۲۸۶پ) (حدیث - عربی)

از: حرّ عاملی، شیخ محمّد بن حسن (۱۱۰۴ق)
 نسخه موجود از کتاب العتق آغاز و تا میراث به فرجام آمده است.
 آغاز: «کتاب العتق و التدبیر و المكاتب باب العتق و احکامه».
 انجام افتاده: «... قال فقال ان كان دخل بالمرئثة اللّتی بدأ باسمها و ذکرها».
۲. مجمع البیان للعلوم القرآن (۲۸۷ر - ۳۵۳پ)
 (تفسیر - عربی)
 از: امین الاسلام ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ق).
 نسخه موجود شامل تفسیر سورة اعراف با افتادگی در آغاز و انجام و بخشی از سورة نمل
 است.

آغاز افتاده: «... انّ الشیطان لکما عدوّ مبین قالاً ربنا ظلمنا انفسنا».
 انجام افتاده: «... قال الزجاج من قال انّ سبا اسم رجل فغلط».
 نسخ، بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها: مشکى و شنگرف، با رکابه و حواشی، برخی برگ‌ها وصالی
 شده، اهدایی آیت‌الله مرعشی نجفی.
 جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف: مشکى.
 ۳۵۳گ، سطور مختلف، ۱۹ × ۳۱سم

۱۶۵۵

مجموعه

۱. **الرسالة الذهبیة = طبّ الرضا** (۲پ - ۸پ)
 (طبّ - عربی)
 منسوب به: امام رضا (علیه السلام) (شهادت ۲۰۳ق)
 آغاز: «هذه الرسالة الذهبیة فی الطبّ الّتی بعث بها الامام (علیه السلام) الی المأمون».
 انجام: «فان الله يعطى العافية لمن یشاء و یمنحها آیاه و الحمد لله ربّ العالمین».
۲. **مهج الدعوات و منهج العنايات** (۱۶پ - ۲۳۵پ)
 (ادعیه - عربی)
 از: سیّد رضی‌الدین علی بن موسی ابن طاووس حلّی (۶۶۴ق)
۳. **المجتبی من الدعاء المجتبی** (۲۳۷پ - ۲۵۱ر)
 (ادعیه - عربی)
 از: سیّد رضی‌الدین علی بن موسی ابن طاووس حلّی (۶۶۴ق)
۴. **عدّة الداعی و نجاح الساعی** (۲۵۵پ - ۳۴۴ر)
 (ادعیه - عربی)

از: ابوالعباس شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ق)

رساله یکم: نسخ، محمدکاظم ابن حاج محمد معلم، بی تا، رساله دوم: نسخ، محمد مؤمن بن حاجی محمد معلم شهمیرزادی، چهارشنبه ۱۹ رمضان ۱۰۶۶، رساله سوم: دوشنبه ۶ ماه جمادی الثانی سنه ۱۰۶۸، رساله چهارم: شنبه ۸ جمادی الاولی سال ۱۰۶۷، عناوین و نشانیها: شنگرف و مشکى یا نانوشته، صفحات دارای رکا به، تملك محمدعلى بن محمد امين بن شمس الدين بن خواجه امين گیلانی در سنه ۱۱۶۵ با مهر مستطیل «محمدعلى بن محمد امين»، دعای جوشن کبیر در پایان رساله یکم درج شده است، اهدایی آیت الله مرعشی نجفی در ۱۳۷۲ق.

جلد: تیماج مجدول گرهی، با ترنج و سرترنج ضربی.

۳۴۶گ، سطور مختلف، ۱۸ × ۳۱سم.

